

**T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Eğitim Dairesi Başkanlığı**

**ADALET BAKANLIĞI PERSONELİ GÖREVDE YÜKSELME EğİTİMİ
DERS NOTLARI**

TEBLİGAT HUKUKU

2015

TEBLİGAT HUKUKU

Hak arama özgürlüğü ve savunma hakkı, hukuk alanında vazgeçilmez unsurlardır. Bu unsurların temelini de tebligat oluşturur.

Tebliğat, muhatabın bir hukuki işlemde haberdar edilmesidir. Aynı zamanda bu işlemin kanunda belirtilen koşullara uygun olarak yerine getirildiğinin belgelendirilmesi işlemidir. Dolayısıyla tebligat, yargılamanın ayrılmaz bir parçasıdır.

Tebliğat, **bilgilendirme yanında belgelendirme özelliği de bulunan** bir usul işlemidir. Bir **belgenin başarılı bir şekilde muhatabına teslim edildiğinin biçimsel kanıtıdır.**

KURAL: Tebligat, Tebligat Kanununun 1. maddesi (Değişik madde: 11/01/2011-6099 S.K./1.mad.) uyarınca posta idaresi veya memur vasıtasıyla **7201 sayılı ve 1959 tarihli Tebligat Kanunu, 25.01.2012 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik, Posta Hizmetleri Kanunu, Posta Tüzüğü, Tebligat İşletme Usul ve Esasları, Hukuk Muhakemeleri Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu ve Vergi Usul Kanunu ile Yurtdışı tebligata ilişkin olarak Türkiye Cumhuriyetinin imzaladığı çeşitli iki ve çok taraflı uluslararası anlaşma hükümlerine göre yapılacaktır.**

Tanım : Yapılan yasal bir işlemde, ilgili kimsenin haberinin olmasını sağlamak amacıyla, yetkili makamın **yazı veya ilan yoluyla yapacağı belgeleme işlemine tebligat denir.** Sözlük anlamı itibarıyla bildirmek, yetiştirmek, ulaştırmak, erişirmek anlamlarında kullanılan Tebligat arapça bir kelime olup "belağa", tebliğ kelimesinin çoğuludur. İngilizce karşılığı ise "communication" dır.

Kaynakları : 1959 yılına kadar Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda ve diğer kanunlarda dağınık biçimde yer alan tebligata ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılarak, **"7201 Sayılı Tebligat Kanunu"**, 19.02.1959 tarihinde 10139 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak altı ay sonra **19.08.1959 tarihinde yürürlüğe girmiştir.**

Tebliğat Kanunu'nun bazı maddeleri 6.6.1985 tarihli 3220 sayılı kanunla değiştirilmiş, kanunun uygulanmasına ilişkin "Tebliğat Nizamnamesi" ise, **05.12.1987** tarihinde yeniden düzenlenerek **"Tebliğat Tüzüğü"** adıyla yürürlüğe girmiştir.

Tebliğat Kanununda 19.03.2003 tarih ve 4829 sayılı Yasayla önemli bazı olumlu değişiklikler yapılmıştır.

23.01.2008 tarihinde 5728 sayılı K. ile cezai hükümlerde değişiklikler yapılmıştır.

Nihayet, son olarak Tebligat Kanununun 1, 7/A, 10, 11, 21, 23, 25/a, 29 ve 35. maddelerinde 11.01.2011 tarihli 6099 sayılı Yasayla çok önemli değişiklikler yapılmıştır.

Tebliğ işlemlerinin büyük bir kısmı Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapıldığından, görevlilerin tebliğ işlemlerinde uymaları gereken usul ve kuralların yazılı olduğu **"Tebliğ İşletme Usul ve Esasları"** de kaynaklar arasında yer alır.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun, 5941 sayılı Çek Kanunu gibi kanunlarda da özel tebligat usulleri vardır.

Ayrıca, tebligat konusunda imzalanmış Uluslararası Anlaşmalar, Uyuşmazlıkları çözen Mahkeme kararları, Adalet Bakanlığı ve PTT Anonim Şirketi tarafından yayınlanan genelgeler de tebligatın yapılmasında başvurulması gereken önemli metinlerdir.

Önemi : Tebligat, **hukuki sonuçlar doğurması bakımından** çok önemli bir işlemdir. Bu nedenle sıkı kurallara bağlanmıştır. **Usulüne uygun yapılmadığı takdirde o tebligata bağlı olarak yapılan işlemler geçerli olmaz.**

Örneğin, Tebliğ yapılmadıkça, **temyiz ve itiraz gibi yasa yollarına başvurma süreleri işlemeye başlamaz.** Dolayısıyla verilen **kararın kesinleşmesi için tebligatın usulüne uygun olarak yapılmış olması** gerekir.

Ödeme (icra) emirleri de tebliğ edilmedikçe haciz süreci başlamaz. Mahkemelerde taraflara davetiye tebliğ edilmedikçe yakalama emri çıkarılamaz. Örnekler çoğaltılabilir.

Tebligatın yapılamaması, nedeniyle hukuki işlemlerin sonuç doğuramaması toplum vicdanını yaralar. Hak sahipleri haklarını hukuki yollardan değil de kendiliğinden hak alma denilen yasadışı yollara başvurmaya kalkar, toplumda kargaşa ve anarşi meydana gelir. O ülkede hukuk düzeninden söz edilemez.

TEBLİGAT ÇIKARABİLECEK YERLER

Tebligatı hangi kurum ve kişilerin çıkarmaya yetkili olduğu Tebligat Kanunu'nun **1.maddesinde** genel olarak sayılmış olup buna göre;

"Kazai merciler(yargı organları), Genel ve Katma Bütçeli Daireler, Belediyeler, Köy Hükmi Şahsiyetleri, Barolar ve Noterler" şeklinde belirtilmiştir.

Sayılan kurum ve kişileri bugünkü yapılarıyla daha iyi tanıyabilmemiz için şöyle bir sınıflandırma yapmamız ve kısaca açıklamamız gerekir.

1. YARGI ORGANLARI : Yargı organları kavramının içine hem yerel yargı organları dediğimiz ilk derece mahkemeleri ile ikinci derece mahkemeler olarak görev yapacak olana istinaf(Bölge Adliye) mahkemeleri, hem de üst dereceli yargı organları girer.

A. Üst Derece Mahkemeleri

Anayasa Mahkemesi
Uyuşmazlık Mahkemesi
Yargıtay
Danıştay
Sayı ş tay
Askeri Yargıtay
Askeri Yüksek İdare Mahkemesi

B. İkinci Derece Mahkemeler (Bölge Adliye mahkemeleri)

C. İlk Derece Mahkemeleri

1. Adli Mahkemeler

a. Ağır Ceza Mahkemesi
b. Asliye Ceza Mahkemesi

2. İdari Mahkemeler

a. İdare Mahkemesi
b. Vergi Mahkemesi

- c. Sulh Ceza Mahkemesi
- d. Asliye Hukuk Mahkemesi
- e Sulh Hukuk Mahkemesi
- f. Asliye Ticaret Mahkemesi
- g. Kadastro Mahkemesi
- h. İş Mahkemesi
- 1. İcra Mahkemesi
- i. Diğer (aile, tüketici, çocuk, vs gibi) uzmanlık mahkemeleri

c. Bölge İdare Mahkemesi

3. Özel Kanunla Kurulan Askeri Mahkemeler

- a. Disiplin Mahkemeleri Olağanüstü Durumlarda Kurulan
- b. Askeri Mahkemeler Sıkıyönetim Mahkemeleri
- c. İdari işlerle ilgili olarak tazminat davalarına bakan yönüyle Askeri Yüksek İdare Mahkemesi

2. GENEL ve KATMA BÜTÇELİ DAİRELER

Konuyu daha iyi kavrayabilmek için "Genel Bütçeli" ve "Katma Bütçeli" daire kavramlarını örneklerle açıklamamız gerekmektedir.

A. Genel Bütçeli Daireler : Devleti oluşturan merkezi yönetime ait dairelerdir. Başta TBMM ve ona bağlı kurumlar ile yürütme organını oluşturan Bakanlıklar ve onlara bağlı kamu kuruluşlarıdır.

B. Katma Bütçeli Daireler : Giderleri kendi gelirleriyle karşılanan merkezi yönetim dışında ayrı olarak yönetilen genellikle bir bakanlığa bağlı, tüzel kişiliği de bulunan kamu kuruluşlarıdır. Karayolları Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, Orman Genel Müdürlüğü, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü, Üniversiteler... en önemli katma bütçeli dairelerdendir.

DİKKAT ÖNEMLİ!! Özel hukuk hükümlerine göre yönetilen Kamu İktisadi Teşebbüsleri ile İktisadi Devlet Teşekkülleri genel ve katma bütçeye dahil olmadıklarından çıkardıkları tebligat 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine tabi değildir.

3.Barolar: Avukatların meslek kuruluşu olan Barolar da tebligat çıkarabilecek mercilerdendir.

4.Belediyeler: Çıkardıkları tebligat 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine tabidir.

5.Köy Tüzel Kişilikleri: Heyet halinde verilen kararlar muhtarın imzasıyla tebliğe çıkartılabilir.

6.Noterler

7.Bankaların Tebligat Çıkarabilmesi

Özel ve kamu bankaları sadece 5941 sayılı Çek Kanununun uygulanması ile ilgili olarak tebligat çıkarabilirler.

Çek kullanan hesap sahibinin kullandığı çeklerin karşılıksız çıkması üzerine Banka; hesap sahibine elindeki kalan çek karnelerin bankaya iade etmesi ve çekin karşılığını, ilgili

tazminat ve faizlerini asıl borçla birlikte herhangi bir banka şubesine yatırması konusundaki ihtarı içeren tebligatı iadeli taahhütlü olarak PTT aracılığıyla tebliğ eder.

5941 sayılı Yasanın 5/5. maddesi gereğince, yapılacak ihtarlar, herhangi bir adres değişikliği bildiriminde bulunulmadığı sürece çek hesabı sahibinin hesabı açtırırken bildirdiği adrese yapılmakla geçerli olur.

Eğer muhatap geçici olarak adresinden ayrılmış ve adresinde tebligatı almaya yetkili bir kişi bulunmaz, bulunsa da tebligatı almaktan kaçınırsa yani tebliğ imkânsızlığı söz konusu ise bu durumda 7201 sayılı Tebligat Kanununun 21. maddesine (11.01.2011 tarihli 6099 sayılı Kanunla bir fıkra eklenmiştir) göre tebligat yapılması yeterli olacaktır.

TEBLİGAT YAPILMASI

Teb. Kan. Madde 1 - (Değişik madde: 11/01/2011-6099 S.K./1.mad.)

Kazaî merciler, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idareler, (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlar, (IV) sayılı cetvelde yer alan sosyal güvenlik kurumları ile il özel idareleri, belediyeler, köy hükmî şahsiyetleri, barolar ve noterler tarafından yapılacak elektronik ortam da dâhil tüm tebligat, bu Kanun hükümlerine göre Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü veya memur vasıtasıyla yapılır.¹

A. TEBLİGATIN PTT ARACILIYLA YAPILMASI

Yargı mercileri, Genel ve Katma Bütçeli daireler, Belediyeler, Köy Tüzel Kişilikleri, Barolar ve Noterler tarafından yapılacak tüm **tebliğ işlemleri** Tebligat Kanunun hükümleri çerçevesinde Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi veya memur vasıtasıyla yapılır.

1985 yılında 3220 sayılı yasa ile yapılan değişiklikten önce tebligatın sadece PTT aracılığıyla yapılacağı hükmü yer almakta idi. PTT aracılığıyla yapılan tebligat, iadeli taahhütlü mektupla yapılır.

B TEBLİGATIN MEMUR VASITASIYLA YAPILMASI:

***Teb.Kan. Madde 2 -** (Değişik fıkra: 06/06/1985 - 3220/2 md.) Diğer kanunlarda özel hüküm bulunması halinde veya tehirinde zarar umulan işlerde veya aynı yerde bulunan 1 inci maddede yazılı daire ve müesseseler arasında veya bu daire ve müesseselerde bulunan şahıslara yapılacak tebligat, kendi memurları veya mahalli mülkiye amirinin emriyle zabıta vasıtasıyla yaptırılır.*

Zor kullanılmasını gerektiren veya hazırlık tahkikatına taallük eden vazifelerini zabıta tarafından yapılacağına dair olan hükümlerle bu kanunun ikinci babında yazılı hususi hükümler mahfuzdur.

Tebligatın Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla yapılacağı genel ilke olmakla birlikte, aşağıda yazılı durumlarda memur aracılığıyla da tebligat yapılması mümkündür.

¹ Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü 9/5/2013 tarih ve 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu ile Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi'ne dönüştürülmüştür.

a.Diğer kanunlarda tebligatın memur ile yapılabileceği konusunda özel hüküm bulunması,

b.Tebliğatın gecikmesinde sakınca olması,

c.Tebliğatın aynı yerde faaliyet gösteren tebliğ çıkarabilecek daire ve kurumlar arasında yapılması. **Örneğin;** bir ilçedeki Adliyeden Kaymakamlığa, Kaymakamlıktan Belediyeye yapılacak tebliğ işlemlerinde olduğu gibi, o kurum içerisinde görevlendirilecek bir memur aracılığıyla Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracı **kılınmaksızın** yapılabilir.

Ankara, İzmir, İstanbul gibi nüfusun ve bürokratik işlemlerin yoğun olduğu illerimizde merciler arasındaki **tebligatlar, kurye** denilen özel görevli memurlar aracılığıyla yapılmaktadır.

Tebliğatın, **memur veya zabıta aracılığıyla yaptırılması durumunda tebligat işleminin** Tebligat Kanunu hükümlerine **uygun olarak yapılması** gerekmektedir.

TEBLİĞ İŞLEMİNİN MASRAFLARI

Tebliğ işlemlerinin yapılabilmesi için gereken zorunlu harcamaların ne şekilde ödeneceği Tebligat Kanununun 3. 4,5,6, ve 7. Maddelerinde düzenlenmiştir.

ÜCRET TARİFESİ

Teb. Kan..Madde 3 - (Değişik madde: 06/06/1985 - 3220/3 md.) Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğünün bu Kanuna göre yapacağı işlerden dolayı alacağı ücretler, bu işletme tarafından ayrı bir tarife ile tespit ve tayin edilir.

MEMUR VASITASIYLA TEBLİĞLERDE ZARURİ MASRAFLAR:

Teb.Kan. Madde 4 - (Değişik fıkra: 06/06/1985 - 3220/4 md.) 6245 sayılı Harcırah Kanununun 49 uncu maddesine göre tazminat alan memur ve hizmetliler dışındaki memurlar vasıtasıyla, bu Kanun mucibince yaptırılacak tebligatlar için tebligat yapana verilecek zaruri masrafların miktarı kendisine tebliğ yapılacak şahsın bulunduğu yerin mesafesine nazaran her mali yılbaşında il idare heyetleri tarafından o ilin gerek merkez, gerekse bağlı ilçeleri için ayrı ayrı tesbit olunur.

Yukarıki fıkraya göre kendilerine zaruri masraf verilen memurlara yaptıkları tebliğ dolayısıyla 6245 sayılı kanun mucibince ayrıca harcırah verilmez.

ÜCRET VE MASRAFIN PEŞİN ÖDENMESİ:

Madde 5 - Tarifede yazılı PTT ücretlerini veya dördüncü madde mucibince verilecek zaruri masrafları, hilafına bir hüküm bulunmadıkça tebliğin yapılmasını isteyen peşin olarak öder.

Tebliği çıkaracak merci tarafından tayin olunan mehil içinde gerekli masrafi vermiyen, talebinden sarfinazar etmiş addolunur. Zaruri sebeplerden dolayı bu mehle riayetsizlik halinde yeni bir mehil verilir.

TEBLİĞ EVRAKININ ZİYAI HALİNDE MASRAFLAR:

***Madde 6** - Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü (...) mücbir haller dışında her hangi bir sebeple ziyaa uğrayan tebliğ evrakının yeniden tanzim ve tebliği için gerekli masraflar, Posta Kanununun taahhütlü müraselata mütaallik hükümlerine göre ödenir.*

Telgraf servisinde ziya veya gecikme vukuunda Telgraf ve Telefon Kanunu hükümleri tatbik olunur.

UÇAK, TELGRAF VE DİĞER VASITALARLA TEBLİGAT VE ÜCRETLERİ:

***Madde 7** - Tebligat uçakla veya postada kullanılan diğer seri veya hususi vasıtalarla veya muhtelif işaretli telgraflarla da yaptırılabilir.*

Tebliğin bu vasıtalarla hangisiyle yapılacağı alakasının talebi üzerine veya re'sen mahkeme reisi, hakim veya tebliği yaptıracak diğer merciler tarafından tensip edilir. Bu takdirde bunlara ait ücretler, PTT ücretleri tarifesine göre bu vasıtalarla tebliği istiyenden tebliğ ücretinden ayrı olarak alınır.

Tebliğat kanunu 4/2 maddesi hükmüne göre, tebligatın tazminat almayan memur ve hizmetliler aracılığıyla yaptırılması durumunda; tebliğ yapılacak muhatabın bulunduğu yere olan uzaklığına göre, her mali yılbaşında o ilin merkezi ve ilçeleri için ayrı ayrı belirlenecek miktarlarda zorunlu gider ücreti ödenir. Zorunlu gider adı altında ücret ödenen memur ve hizmetlilere Harcırah Kanunu gereğince ayrıca harcırah (yol gideri) ödenmez.

Yasalarda aksine bir hüküm bulunmadıkça tebligat ister PTT aracılığıyla, isterse memur aracılığıyla yaptırılsın, PTT ücret tarifesinde yazılı ücret veya yukarıda anlatılan zorunlu gider, tebligatın yapılmasını isteyen kişi ya da kurum tarafından peşin olarak yaptırılması gerekir.

Tebliğ gideri peşin yatırılmadığı takdirde, tebliğ çıkaracak mercii tarafından bu giderlerin ödenmesi için ilgiliye süre verilir. Zorunlu nedenler bulunması durumunda bu süre uzatılabilir.

Tebliğ giderinin belli bir süre içerisinde ödenmesi konusunda yasada açık bir hüküm varsa, bu süreler kesindir. Herhangi bir makam ya da kişi tarafından uzatılamaz.

Eğer süre Hâkim tarafından belirleniyorsa, Hâkim, verdiği sürenin "kesin süre" olduğuna karar verebilir. Eğer sürenin kesin olduğu belirtilmemişse, belirlenen süreyi geçirmiş olan taraf, yeniden süre verilmesi isteminde bulunabilir. Bunun üzerine verilecek süre kesin olup, yeniden uzatılamaz.

Belirlenen süreler içerisinde gerekli tebliğ giderini vermeyen kimse bu isteminden vazgeçmiş sayılır.

Uygulama: Tebligat giderinin, tebligatın yapılmasını isteyen kişi ya da kurum tarafından peşin ödeneceği konusunda herhangi bir duraksama yoktur. Ancak hazırlık soruşturması sırasında ve ceza mahkemelerinde süren kamu davalarında tebligat giderleri ilgili C.Başsavcılığı ve ceza mahkemesi tarafından her yıl Bütçe Kanunu ile Adalet Bakanlığı'na tahsis edilen Ulaştırma gideri olarak ayrılan ödenekten re'sen peşin ödenir. Bu ödeme karar kesinleştiğinde haksız çıkacak taraftan yani mahkumiyetine karar verilen şahıstan tahsil edilmek kaydıyla yapılır, bu giderler 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili

Usulü Hakkındaki Kanuna göre ilgili şahıstan tahsil edilmek üzere karar kesinleştikten sonra Harç Tahsil Müzekkeresiyle Maliye'ye gönderilir.

ÖZEL VE SERİ ARAÇLARLA TEBLİGAT

Teb.K.Md.7 Tebliğ işlemlerinin hızlandırılmasını ve etkinliğini sağlamak amacıyla, tebligatın; **uçakla, telgraf ve benzeri diğer özel seri araçlarla da yapılabileceği** hükmü bağlanmıştır.

Tebliğatın yukarıda yazılı seri ve özel vasıtalarla yapılması durumunda hâkim veya tebliğ yaptıracak diğer merciler, bu yola başvurulmasını gerektiren nedenleri evrak üzerinde belirtmelidirler.

Maddenin yazılış şekli itibariyle " ..diğer seri veya özel vasıtalarla veya muhtelif işaretli telgraflarla yaptırılabilceği" hükmü, **halen iletişim aracı olarak yaygın şekilde kullanılmayan, fakat ileride kullanılabilcek araçlarında**, teknik ve yasal alt yapının tamamlanması halinde, **tebligat aracı olarak kullanılabilmesine olanak tanmaktadır.**

Örneğin; kanunun kabul edildiği tarihten çok sonra kullanılmaya başlanan Acele Posta Servisi(APS) ve bugün artık her kurumda değil, her kurumun birimlerinde kullanılan faks(elektronik mektup), **-teyid edici sistemli olması ve muhatabın haberdar olması halinde** yasadaki esneklik sayesinde tebligat araçları arasına girmiştir. Nitekim PTT İşletmesi Genel Müdürlüğü'nün 20.09.1989 tarih, Ş.I.K.l/D 32593-4, 77 No'lu: " Bugüne dek birçok değişikliğe uğraması sonucu çeşitli tarihlerde bastırılan Postada Tebligat İşlemleri Rehberi yeniden düzenlenmiştir.

Yeni düzenleme ile adli tebliğ evrakı bu rehberin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren APS ile veya elektronik mektup (faksiml) olarak gönderilebilecektir. Yeniden düzenlenen "Postada Tebligat İşlemleri Rehberi 01.10.1989 tarihinden itibaren yürürlüğe girecektir." şeklindeki genelgesi Adalet Bakanlığı'nca tüm teşkilata duyurulmuştur.

Ayrıca 11.01.2011 tarihli 6099 S.K./2.mad. ile Tebligat Kanununa 7/A mad. eklenmiş, bu suretle internet aracılığıyla da tebligat mümkün hale getirilmiştir.

ELEKTRONİK TEBLİGAT:

Madde 7/A - (Ek madde: 11/01/2011-6099 S.K./2.mad.) (*)

Tebliğata elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese tebligat yapılmasını isteyen kişiye, elektronik yolla tebligat yapılabilir.

Anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlere elektronik yolla tebligat yapılması zorunludur.

Birinci ve ikinci fıkra hükümlerine göre elektronik yolla tebligatın zorunlu bir sebeple yapılamaması hâlinde bu Kanunda belirtilen diğer usullerle tebligat yapılır.

Elektronik yolla tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

TEBLİGAT ESASLARI

Teb.Kan. Madde 8 - Tebliğ olunacak her nevi evrak, biri dosyasında konulmak ve diğeri tebliğ edilecek kimselere verilmek üzere lüzumu kadar nüshadan terekkiüp eder. Bu nüshalarda iş sahibi veya vekilinin imzası bulunur.

Tebliğ olunmak üzere salahiyyetli mercilere verilecek evrakın her nüshasına bu mercilerce, verildiği tarih yazılır ve istenirse makbuz verilir.

Her nevi evrakın tebliğine ve davetiyelere ait tebliğ mazbataları dosyasına konur.

Tebliğ Evrakının Hazırlanması: Kanunda sık sözü edilen "Tebliğ Evrakı", **tebliğ mazbatası (tebligat parçasının bitişik, bütüncül bulunduğu zarf, tebligat gömleği) içinde gönderilen her nevi evraktır.**

Gıyap kararı, ödeme emri, ödeme emrine itiraz, replik, düplik denilen davaya verilen karşılıklı cevap dilekçeleri, mahkeme ilamı gibi evrak **tebliğ edilecek evrakındandır.** Bu evrakın asıl ve suretlerinde iş sahibinin, varsa vekilinin imzası bulunur.

Tebliğ olunacak evrak biri tebliğ çıkaran mercideki dosyaya konulmak üzere tebliğ edilecek kişi sayısından bir adet fazla olarak hazırlanır. Tebliğ olunmak üzere yetkili mercilere verilecek tebliğ evrakının her örneğinde bu mercilerce verildiği tarih yazılır, ilgilisi isterse alındı makbuzu verilir.

Tebliğ evrakı ile buna ait tebliğ mazbataları zarfının, **tebliğ mazbataları dışında** kalan kısmı tebliğ evrakını çıkartan merci tarafından düzenlenir. (Teb.lşl.Usul ve Esasları - Md.11/1)

HMK 228. Maddesinde yazılı yemin davetiyeleri, HMK 139, 147, 186 ve 358. maddelerinde yazılı tarafın yokluğunda işlem yapılacağı ihtarı içerir davetiyeler **tebliğ mazbatalı zarf içerisine konulmadan da gönderilebilir.**

Her türlü tebliğ evrakının ve davetiyelerin tebliğ mazbataları (tebligat parçaları) dosyasına konur (Teb.K.Uyg.Yönt mad. 13/3). Böylece tebligatın muhataba yapılıp yapılmadığı, yapılmışsa hangi tarihte, kime yapıldığı, yapılamamış ise nedenleri anlaşılmış olur. Tebliğ mazbataları bir nevi kanıttır, ispat aracıdır.

DAVETİYENİN İHTİVA EDECEĞİ KAYITLAR:

Teb.Kan. Madde 9 - Davetiye aşağıdaki kayıtları ihtiva eder: 1-Tarafların ve varsa kanuni temsilci ve vekillerinin ad ve soyadları ile ikametgah veya mesken yahut iş adreslerini,

2. Anlaşılacak şekilde kısaca tebliğin mevzuunu,

3. Davet edilen şahsın hangi mercide ve hangi gün ve saatte hazır bulunması lazım geldiğini ve bu merciin yerini,

4.Kanunlarına göre davetiye ve celpnamelere derci icabeden sair hususları,

5. Davetiyeyi çıkaran merciin mührünü ve mahkeme başkatibinin ve diğer mercilerde yetkili memurun imzasını.

Davetiyede Bulunması Gereken Hususlar: En çok yargı organları tarafından kullanılan davetiyede hangi hususların bulunması gerektiği Teb.K.9.maddesinde yazılıdır.

1.Tarafların ve varsa kanuni temsilci ve vekillerinin adı, soyadı, ikametgâhı veya mesken yahut iş adresleri.

Hukumumuzda bir işi vekille takip ettirmek zorunluluğu yoktur, ilgili akıl hastalığı, yaş küçüklüğü gibi herhangi bir engel yoksa işini kendisi takip edebilir.

İşlemler, ister vekille ister kanuni temsilci veli ya da vasi aracılığıyla takip edilsin, vekil veya temsilcilerin ad ve soyadlarının yanında asıl iş sahibinin ad ve soyadının davetiyede mutlaka yazılması gerekir.

Davetiyede tarafların ve varsa vekil ve yasal temsilcilerin ad ve soyadlarının yanında bunların açık adreslerinin de yazılması gerekir.

2.Anlaşılabak Şekilde Kısaca Tebliğin Konusu:

Örneğin; "tanık olarak dinlenmek üzere", "yemin ettirilmek üzere" şeklinde tebliğin konusunun kısaca yazılması gerekir.

3.Muhatabın Hangi Mercide, Hangi Gün ve Saatte Hazır Bulunması Gerektiği ve Mercinin Yeri.

Muhatabın hangi mercide bulunması gerektiği ve mercinin yeri konusunda sorun daha çok aynı mahkemeden o yerde birden fazla bulunması halinde yaşanmaktadır.

Örneğin 32 tane Asliye Hukuk Mahkemesi bulunan Ankara Adliyesi'nde muhatabın kaçınıcı Asliye Hukuk Mahkemesi'nde hazır bulunacağı açıkça yazılmalıdır.

Muhatabın hazır bulunması istenilen gün ve saatin imkansız bir gün ve saat olmamalıdır.

Örnek Şubat ayının 30'unda ya da 29 Ekim gibi resmi tatil günlerinde hazır bulunmasının istenmesi gibi...

Bu durumlarda tebligat geçersiz olur.

4.Kanunlarına Göre Yazılması Gereken Diğer Hususlar

Bazı kanunlarda davetiye tebliğ edilmesine rağmen gelmemeye önemli sonuçlar bağlanmıştır. Bu gibi durumlarda muhatabın çağrılan gün ve saatte belirtilen yere gelmemesi aleyhine bazı sonuçlar doğurabilir. Şöyle ki;

Örnek: **HMK'un 171. Maddesindeki "İsticvap Davetiyesi"nde HMK -228. maddesindeki "Yemin Davetiyesinde, HMK'un 139. Maddesindeki "Önceleme Davetiyesi"nde, HMK'un 139. Maddesindeki "Duruşma Davetiyesi"nde, HMK'un 186. Maddesindeki "Sözlü Yargılama Davetiyesi"nde, HMK'un 358. Maddesindeki "İstinaf Duruşma Davetiyesi"nde Muhatabın çağrıya uyup mahkemeye gelmemesi halinde**

kendisine yöneltilen iddiaları kabul etmiş sayılacağı, teklif edilen yeminden kaçınmış ve iddiaları kabul etmiş sayılacağı, önincelemeye gelmeyen tarafın yokluğunda yapılan işlemlere itiraz edemeyeceği ve diğer tarafın, onun muvafakati olmadan iddia ve savunmasını genişletebileceği yahut değiştirebileceği, duruşmaya yokluklarında devam edileceği ve yapılan işlemlere itiraz edemeyeceği, belirlenen gün ve saatte mahkemede hazır bulunmadıkları takdirde yokluklarında hüküm verileceği, istinaf mahkemesinde duruşmada hazır bulunmadıkları takdirde tahkikatın yokluklarında yapılarak karar verileceği, yargılamanın yokluğunda sona erdirileceği, hususlarının davetiyeye yazılması gerekmektedir.

5. Davetiye Çıkarıcı Mercinin Mührü, Mahkeme Yazı İşleri Müdürü'nün, Diğer Mercilerde Yetkili Memurun İmzası.

İmza ve mühür bulunmayan davetiyeler usul ve yasaya aykırı olup PTT merkezlerince iade edilmektedir.

Davetiyenin Hazırlanması.- Tebliğ evrakının verilmesi ile birlikte muhatapın mahkemede (veya diğer bir yerde) hazır bulunması gerekiyorsa, yani tebliğ aynı zamanda bir daveti de içeriyorsa, bunun gün, saat ve yeri de tebliğ mazbatalı zarf üzerinde belirtilmesi gerekmektedir(Teb.Kan. Uyg.Hk.Yönt. md.14).

Muhataba herhangi bir tebliğ evrakı gönderilmeyip sadece belli gün ve saatte mahkeme veya diğer bir yerde hazır bulunmasının ihtar edildiği durumlarda, tebliğ zarfına konulması gerekmeyen davetiye düzenlenir.

Tebliğ evrakı ile davetiye arasındaki en önemli fark;

Davetiye ile muhatap, mahkemeye veya belli bir yere gün ve saat belirtilerek çağrılırken, tebliğ evrakı ile muhataba bir belge gönderilmesidir. Ancak **uygulanacak kanun, yönetmelik ve usul ve esas hükümleri yönünden aralarında hiçbir fark yoktur.**

D. Tebliğ Mazbatası:

Tebliğ Mazbatasında Bulunması Gereken Kayıtlar:

1. Tebliği çıkarıcı mercinin adı,
2. Tebliği isteyen tarafın adı, soyadı ve adresi,
3. Tebliğ olunacak Şahıs (Muhatab)'ın adı, soyadı ve açık adresi
4. Tebliğin konusu
5. Tebliğin kime yapıldığı, muhataptan başkasına yapılmış ise onun adı, soyadı, adresi ve Teb.K.22. md.ye göre tebligatı almaya ehil olup olmadığı
6. Tebliğin nerede, ne zaman yapıldığı,
7. Muhatabın adreste bulunmaması veya bulunup da tebligatı almaktan kaçınması durumunda yapılan işlem, tebliğ evrakının verildiği kişi ile tebliği yapan memurun imzaları.

Tebliğ Mazbatası, tebligat işleminin kime, hangi tarihte, nasıl, hangi şartlar altında yapıldığının veya yapılamadığının delili olabilecek resmi bir belgedir.

Bu nedenlerle tebligat memuru bunu düzenlerken aşağıda yazılı hususlara dikkat etmelidir.

- a.Tebliğ mazbatasındaki yazılar okunaklı olmalı,
- b.Yazılan hususlar ve şerhler yasaya uygun olmalı ve gerçeği yansıtmalıdır.
- c.Tebliğ memuru, tebligat yapacağı kimsenin kimliğini araştırmalıdır.

d.Tebliğat yapılan kimsenin kimliği mazbataya açık olarak yazılmalı, imzası (imza bilinmiyorsa parmak izi) mutlaka alınmalıdır.

e.Beyanda bulunanların açık kimlikleri mazbataya yazılmalı ve imzaları alınmalıdır.

f.Tebliğ imkansızlığı halinde mazbatanın 3 nolu satırı doldurulmalıdır.

Sonuç olarak tebliğ memuru tebliğ işlemini tutanağa en ince ayrıntısına kadar yazmalıdır.

Tebliğ Veya Davetiyenin Gönderilmesinde Uyulacak Süre:

TEBLİGAT KANUNUNUN UYGULANMASI HAKKINDA YÖNETMELİĞİN 15. MADDESİ GEREĞİNCE: Yazılı özel ve seri araçlarla yapılan tebligat dışındaki her çeşit tebliğ evrakı ve davetiyelerin, ilgililere ulaşması ve ilgililerin tebliğin veya davetiyenin gereklerini yerine getirebilmeleri için tebliğ evrakının duruşma günü veya işlem tarihinden önce gönderilmesi gerekir.

Tebliği çıkaran merci tarafından belirlenecek sürelerin hesaplanmasında, evrakın gönderileceği yerin yakınlık veya uzaklığı, iklim koşulları, ulaşım araçlarının durumu gibi hususların gözönünde bulundurulması gerekir.

Tevdi Listesinin Düzenlenmesi: Tebligat Kanunu ve yönetmelik hükümlerine uygun olarak düzenlenmiş ve pulları yapıştırılmış olan tebliğ evrakı ve davetiyeler, tebliği çıkaran merci tarafından Tebligat Yönetmeliğinin 75.maddesine göre ekli 8 nolu örneğe göre iki nüsha olarak düzenlenen Tevdi Listesi ile birlikte PTT'ye verilir.

Tebliğ evrakının tebliğ mazbatasını dışında kalan kısımlarının usulüne uygun doldurulup doldurulmadığı, posta pullarının tarifede yazılı miktar tutarında yapıştırılıp yapıştırılmadığı PTT tarafından kontrol edilir. Bir eksiklik olmadığı takdirde PTT tebliğ evrakını kabul ederek tevdi listesini mühürleyip tarih damgasını basıp imzalar. Bir nüshasını tebliği çıkaran mercie verir.

Tebliğ çıkaran merci bu listeyi 128/1 sayılı Arşiv Hizmetleri genelgesine göre belli bir süre saklar.

BİLİLEN ADRESTE TEBLİGAT:

Madde 10 - Tebligat, tebliğ yapılacak şahsa bilinen en son adresinde yapılır. Şu kadar ki; kendisine tebliğ yapılacak şahsın müracaatı veya kabulü şartıyla her yerde tebligat yapılması caizdir.

(Ek fıkra: 11/01/2011-6099 S.K./3.mad.) Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığına anlaşılması veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır.

Teb. Kan. Mad. 10/2 (Ek fıkra: 11/01/2011-6099 S.K./3.mad.) ye göre; bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığına anlaşılması veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır.

Tebliğatı Alacak Kimse (Muhatap): Tebliğatın, **tebliğ evrakında isim ve adresi yazılı muhataba yapılması** kuraldır. Muhatabın bu tebliğatı alabilmesi için **medeni hakları kullanma ehliyetine sahip olması** gerekir.

ÖNEMLİ DİKKAT!! : Muhatap, **onsekiz yaşından küçük veya vesayet altında ise tebliğat veli ya da vasiye yapılır.**

Belli bir meslek ve sanatı yapmalarına yetki verilen sınırlı ehliyetli kişiler, sadece bu konu ile ilgili veya kişiye sıkı sıkıya bağlı haklara ilişkin davalar bakımından yapılacak tebliğatı alabilirler.

Tebliğatla başlaması öngörülen süreler, tebliğin gerçek muhataba ya da Tebliğat Kanunu'nda kendisine tebliğat almaya yetki verilen kimselere tebliği tarihinden itibaren işlemeye başlar.

Tebliğ tarihi: muhataba veya bu şahıslara verilme tarihidir.

Tebliğatın Yapılacağı Yer (Adres): Tebliğat Kanunu'nun 10.maddesine göre tebliğat, **muhatabın bilinen en son adresinde** yapılır.

Muhatabın birden çok adresi varsa (Örneğin, hem ev, hem de işyeri) bu adreslerin hepsinin yazılmasında bir sakınca yoktur. Ancak birden fazla adresin yazılabilmesi için, bu adreslerin aynı PTT mıntıkası içerisinde olması gerekir.

Bir kimseye tebliğ evrakı veya davetiyede yazılı adresinden başka bir yerde, **örneğin: yolda veya kahvehanede tebliğat yapılabilmesi, muhatabın bunu kabul etmesine bağlıdır.**

Muhatap, tebliği çıkaran mercie veya PTT şubesine başvurarak kendisine tebliğat yaptırabilir.

Gösterilen adrese tebliğat yapılamaması durumunda, tebliğatı çıkaran mercii tarafından, memurların ve diğer meslek ve sanat mensuplarının adresleri bağlı oldukları teşkilattan araştırılabilir.

Örneğin; Avukatların Barolar'dan, adli teşkilatta çalışanların Adalet Bakanlığı'ndan, asker kişilerin adresleri Askerlik Şubeleri ve Milli Savunma Bakanlığı'ndan, Polis memurlarının Emniyet Genel Müdürlüğünden sorulur.

VEKİLE VE KANUNİ MÜMESİLE TEBLİGAT:

TEB.KAN.Madde 11 (Değişik birinci fıkra : 6/6/1985 - 3220/5 md.) Vekil vasıtasıyla takip edilen işlerde tebliğat vekile yapılır. Vekil birden çok ise bunlardan birine tebliğat yapılması yeterlidir. Eğer tebliğat birden fazla vekile yapılmış ise, bunlardan ilkine yapılan tebliğ tarihi asıl tebliğ tarihi sayılır. Ancak, Ceza Muhakemeleri Usulu Kanununun, kararların sanıklara tebliğ edilmelerine ilişkin hükümleri saklıdır.

(Ek ikinci fıkra: 11/1/2011-6099/4 md.) Avukat tarafından takip edilen işlerde, **avukatın bürosunda yapılacak tebliğatlar, resmî çalışma gün ve saatleri içinde yapılır.**

Kanuni mümessilleri bulunanlara veya bulunması gerekenlere yapılacak tebliğat kanunlara göre bizzat kendilerine yapılması icabetmedikçe bu mümessillere yapılır.

A.Vekile Tebligat: Vekil aracılığıyla takip edilen işlerde **tebligat, vekile yapılır. Aksi halde yapılan tebligat usul ve yasaya aykırı olur.**

(Yargıtay 6.H.D. 7.10.1961 gün, 1961/5924-5404 sayılı kararı)

Devletin ve ilgili tüzelkişilerin, kendilerini Hazine Avukatı aracılığıyla temsil ettirmeleri durumunda tebligat; vekil olan Hazine Avukatı'na yapılır.

Vekile yapılmış olan tebliğ, asile yapılmış sayılır. Yani tebligat asile yapılmış gibi hüküm ifade eder.

Vekil tayin edilen kişinin genel olarak avukat olması gerekmemeyle birlikte (1136 sayılı Yasa kapsamında dava vekili veya iş takipçisi'de vekillik yapabiliyor.), Avukatlık Kanunu 35.maddesi adliyelerde dava ve adli işleri takip etme yetkisinin sadece Avukatlara özgü bir hak olduğunu belirtmektedir. **İstisna;** dava vekilliği ve iş takipçiliği,

Tebliğat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 18.maddesine göre, bir kimsenin birden fazla vekili varsa, tebligatın bunlardan birine yapılması yeterlidir.

Tebliğat, eğer **birden çok vekile ayrı ayrı yapılmışsa,** tebligat bunlardan **hangisine önce yapılmışsa süreler bakımından o tarih esas alınır.**

B. Kanuni Temsilciye Tebligat: Velayet altındaki kimselere yapılması gereken tebligat, Medeni Kanuna göre bunların velilerine yapılır.

Medeni Kanunda sayılan **yaş küçüklüğü, akıl hastalığı, akıl zayıflığı, bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkumiyet, yaşlılık gibi nedenlerle kişi vesayet altına alınmışsa** tebligatın **vasiye yapılması** gerekir. Vesayet altına alınmayı gerektiren haller bulunmasına rağmen henüz vasi tayin edilmemişse; **önce vasi tayin edilir.** Daha sonra tayin edilen vasiye **tebligat yapılır.**

Tebliğatın Bizzat Asile Yapılması Gereken Durumlar:

Yasada tebligatın **mutlaka asile yapılması gerektiği** konusunda hüküm varsa **tebligatın** vekil ya da temsilciye değil **asile yapılması** gerekir.

a.İcra İflas Kanunu 68/a maddesinin 2. ve 5. fıkralarında yazılı işlemlerin muhatabı bizzat borçlu olduğu için, bu hükümleri ve ihtarı kapsayan davetiyenin bizzat asile tebliğ edilmesi gerekir.

b.HMK'nun 172. maddesindeki İsticvap Davetiyesi, ve

c. HMK'nun 228. maddesindeki yemin davetiyesi'nin de bizzat yemin edecek kişiye tebliğ edilmesi gerekir.

HÜKMİ ŞAHISLARA VE TİCARETHANELERE TEBLİGAT:

Teb.Kan. Madde 12 - Hükmi şahıslara tebliğ, salahiyetli mümessillerine, bunlar birden ziyade ise, yalnız birine yapılır.

Bir ticarethanenin muamelelerinden doğan ihtilaflarda, ticari mümessiline yapılan tebliğ muteberdir.

Özel hukuktan doğan ve herhangi bir kamu otoritesini temsil etmeyen dernekler, vakıflar ve ticaret şirketlerinin, genel kurul ve yönetim kurulları, işlemlerini tüm üyeleriyle birlikte yürütemezler.

Bu nedenle **üyelerden birine veya birkaçına tüzel kişiliği temsil yetkisi verilebilir.** Uygulamada bu tür tüzel kişilikleri **Müdür, Müdür Yardımcısı, Şube Müdürü, Genel Sekreter gibi unvanlı kişiler temsil etmektedirler.** Tüzel kişiliğe yapılması gereken **tebligatlar bu temsilciler tarafından kabul edilir.** Tebligatın normal olarak **ticarethanenin sahibi olan gerçek veya tüzel kişiye veya onların yetkili organlarına yapılması gerekir.** Bir ticari işletmenini **ülkenin birçok yerinde şubesinin bulunması durumunda ise,** Tebligat Kanunu'nun 12. Maddesi gereğince **tebligatın o işletmenin ticari mümessiline** yapılması yeterlidir. Aksi takdirde tebligatın merkeze yapılma zorunluluğu uygulamada büyük güçlükler ortaya çıkarırdı.

Yerel yönetimler denilen iller, Belediyeler ve Köyler gibi kamu idareleri ile Üniversiteler, TRT idaresi ve Kamu kurumu niteliğindeki Meslek kuruluşları, İktisadi Devlet Teşekkülleri, SSK, Bağkur gibi sosyal kamu kurumları, TÜBİTAK ~~ve Milli-Prodüktivite Merkezi~~ **(Verimlilik Genel Müdürlüğü olmuştur)** gibi teknik ve bilimsel kamu kurumları da birer kamu tüzel kişisi olduklarından **tebligat bu kurumlardaki yetkili temsilcilere** yapılır.

HÜKMİ ŞAHISLARIN MEMUR VE MÜSTAHDEMLERİNE TEBLİGAT:

Teb.Kan. Madde 13 - Hükmi şahıslar namına kendilerine tebliğ yapılacak kimseler her hangi bir sebeple mütat iş saatlerinde iş yerinde bulunmadıkları veya o sırada evrakı bizzat alamıyacak bir halde oldukları takdirde tebliğ, orada hazır bulunan memur veya müstahdemlerinden birine yapılır.

Yukarıda açıklanan **tüzel kişilerin tebligatı almaya yetkili organlarının arandıklarında adreslerinde bulunmamaları durumunda nasıl davranılacağı** Tebligat Kanununun 13. maddesinde açıklanmıştır.

Tebligat Kanunu'nun 12. ve 13. maddeleri ile Tebligat Tüzüğü'nün 17. ve 18. maddelerinde yazılı yasal düzenlemeler birlikte değerlendirildiğinde **şöyle bir sıralama ortaya çıkmaktadır.**

1. Tebligat tüzel kişinin **yetkili temsilcisine yapılacak,** yetkili temsilci yoksa;
2. Görev yönünden **temsilciden sonra gelen kimse, veya evrak müdürü gibi bu işle görevlendirilmiş kimseye,** bu da yoksa;
3. Tebligat, tüzel kişinin **o yerdeki başka bir** memur ya da **görevlisine** yapılacaktır.

Tebligatın tüzel kişinin temsilcisinden **başkasına yapılması halinde,** tebligatın **neden temsilciye yapılamadığı ve tebligatı alan kimsenin o yerdeki görevi** tebliğ mazbatasına yazılmalıdır.

ASKERİ ŞAHISLARA TEBLİGAT:

Teb.Kan. Madde 14 - Astsubaylar hariç olmak üzere erata yapılacak tebliğler, kıta kumandanı ve müessese amiri gibi en yakın üste yapılır.

Yukarıki fıkra yazılı olanların haricindeki askeri şahıslara birlik veya müessesede tebligat yapılması icabeden ahvalde, tebliğin yapılmasını nöbetçi amiri veya subayı temin

eder. Bunlar tarafından muhatabın derhal bulundurulması veya tebliğin temini mümkün olmazsa tebliğ kendilerine yapılır.

1. Erbaş Ve Erlere Tebligat: Tebligat Kanunu'nun 14. Maddesinin 1 .fıkrasından da açıkça anlaşılacağı üzere Astsubaylar dışındaki Kara, Deniz, Hava ve Jandarma sınıfından olan tüm er ve erbaşlara tebligat; muhatap namına en yakın üste yapılır.

Kıta komutanı ve Müessese Amiri er ve erbaşlar için en yakın üst konumundadır.

O yerdeki Nöbetçi Amiri ve Subayı tebliğ memurunun en yakın üste tebliğ yapmasını sağlar. Buna göre tebliğ memuru evraki tebliğ etmek için doğrudan Nöbetçi Amire veya Nöbetçi Subaya başvurarak muhatap erbaş ve erin en yakın üstünü buldurup tebliği ona yapmalıdır.

~~**Tebliğ tarihi; Tebliğ evrakının muhatap (erbaş ve er) adına en yakın Üste verildiği tarihtir. Üst en kısa sürede tebliğ olunacak evrakı muhataba ulaştırmak zorundadır. (Tebligat Tüzüğü 14.madde, Posta İşlemleri Rehberi 42.madde)**~~

Erbaş Ve Erler Dışındaki Askeri Kişilere Tebligat: 1. Tebligat Askeri Birlikte Yapılacaksa: Erbaş ve erler dışındaki askeri kimselere (subay, astsubay, askeri memur, uzman erbaş gibi...) tebligat kural olarak bizzat kendilerine yapılır. Tebligatın yapılmasını Nöbetçi Subay veya Amiri sağlar.

Tebligat Kanunu'nun 14.maddesinin 2.fıkrasında ve Tebligat Tüzüğü'nün 20.maddesinde açıkça belirtildiği gibi;

Tebliğ memuru askeri birliğe gittiğinde tebliğ işlemini yapabilmek için Nöbetçi Amir veya Subayı bulacak, onlardan muhatabı bulmalarını isteyecek, bulunduğu tebligat yapılacaktır.

ÖNEMLİ DİKKAT!! Muhatap bulunamazsa veya bulunur da tebliğ evrakını almaktan kaçınırsa, tebligat Nöbetçi Amir veya Subayına yapılır.

Ancak Muhatap aranmadan tebligatın doğrudan **Nöbetçi** Amir ya da Subaya yapılması mümkün değildir.

2. Tebligat Ev Adresinde Yapılacaksa: Erbaş ve erler dışındaki askeri kişilere tebligatın ev adreslerinde yapılmasında, sivil kişilerin tabi oldukları hükümler uygulanır.

SEFER HALİNDE TEBLİGAT

Teb.Kan. Madde 15 - Sefer halinde olan birlik veya müesseseye mensup askeri şahıslara tebligat, bağlı buldukları Kara, Deniz veya Hava kuvvetleri kumandanlıkları vasıtasıyla yapılır.

Tatbikat ya da savaş gibi sefer halinde olan birlik veya müesseseye mensup askeri kişilere **tebligat**, bu kişilerin bağlı buldukları Kara, Deniz, Hava yahut Jandarma Genel **Komutanlıkları aracılığıyla yapılır.**

Bu komutanlıklar aracılığıyla muhatap haberdar edilip askeri birliğe intikal edecek. Bu birliğin kıta komutanı veya müessese amiri gibi en yakın üstü de tebliğ evrakını kendisine ulaştıracaktır.

Tebliğ tarihi, evrakın **muhataba verildiği** tarihtir.

AYNI KONUTTA OTURAN KİŞİLERE VEYA HİZMETÇİYE TEBLİGAT

Teb.kan.madde 16: 19/03/2003 - 4829 S.K./2. md.) Kendisine tebliğ yapılacak şahıs adresinde bulunmazsa tebliğ kendisi ile aynı konutta oturan kişilere veya hizmetçilerinden birine yapılır.

Muhatap tebliğin yapıldığı anda geçici olarak adreste yoksa ,bilindiği gibi 4829 sayılı yasayla yapılan değişiklikten önce, muhatapla aynı çatı altında birlikte sakin aile efradından birisine yapılabilmekte idi. Değişiklikten önce "Aile efradı" kavramı vardı, aile efradı kavramı sözünden amaçlanan, dar anlamda aile değil, muhatapla aralarında karı-koca, kan ve dünür hısımlığı veya evlat edinmeden doğan yakınlıklar kastedilmekteydi. 4829 sayılı Yasayla yapılan değişiklikle bu kavramın yerine, "**aynı konutta oturan kişi**" kavramı getirilmiştir. Aynı konutta oturan kişi **aile efradından birisi dahi olsa** geçici değil **sürekli olarak oturmak** durumunda olmalıdır. **Aile efradından dahi olsa geçici oturan kişiye, muhataba tebligat 16. maddeye göre değil adresin kapalı olma halindeki usule yani, 21. maddeye göre tebligat yapılır.**

Kısacası tebligatın yapılabilmesi için "**aynı konutta sürekli birlikte oturma**" şartından söz edilmekte akrabalığın derecesinden bahsedilmemektedir.

Muhatabın başka adreste oturan çocuklarına, aynı çatı altında olduğundan bahisle komşusuna, ya da kapıcısına yapılan tebligat geçerli değildir.

Tebliğatin muhataba yapılamayış nedeni ve aynı çatı altında oturanlardan kime yapıldığının tebliğ mazbatasına yazılması gerekir.

BELLİ BİR YERDE VEYA EVDE MESLEK VE SANAT İCRASI

Teb.kan.Madde 17 - Belli bir yerde devamlı olarak meslek veya sanatını icra edenler, o yerde bulunmadıkları takdirde tebliğ aynı yerdeki daimi memur veya müstahdemlerinden birine, meslek veya sanatını evinde icra edenlerin memur ve müstahdemlerinden biri bulunmadığı takdirde aynı konutta oturan kişilere veya hizmetçilerinden birine yapılır.

A. İşyerinin Ev Dışında Bir Yer Olması Halinde Tebligat:

Tebliğatin belli bir yerde iş ve mesleğini sürekli olarak yapmakta olan **muhataba yapılması kuraldır**. Ancak muhatap aranmasına rağmen bulunamazsa, orada çalışmakta olanlara **tebliğatin yapılabilme şartı, çalışanların sürekli (daimi) olarak çalışan memur, işçi ya da müstahdem (hizmetli) olmalarıdır.**

B. İşyerinin Ev Olması Halinde Tebligat:

Muhatap iş ve mesleğini evinde sürdürüyorsa, **tebligat:**
Öncelikle **muhataba** yapılacak! Eğer **muhatap yoksa, sırasıyla;**
- Muhatabın **yanında sürekli çalışan memur veya müstahdeme,**
- Eğer **o da yoksa, muhatapla birlikte aynı konutta sürekli oturan kişiye veya hizmetçilerinden birine** yapılır.

Tebliğatin muhatap dışındaki kimselere yapılması hallerinde olduğu gibi burada da **keyfiyet tebliğ mazbatasına**, muhataba yapılamama nedeni ve tebliğin kime, nerede, hangi tarihte yapıldığı **tebliğ memuru tarafından yazılacaktır.**

OTEL, HASTANE, FABRİKA VE OKUL GİBİ YERLERDE TEBLİGAT

***Teb kan. Madde 18 -** Tebliğ yapılacak şahıs otel, hastane, tedavi veya istirahat evi, fabrika, mektep, talebe yurdu gibi içine serbestçe girilemeyen veya arananın kolayca bulunması mümkün olmayan bir yerde bulunuyorsa, tebliğin yapılmasını o yeri idare eden veya muhatabın bulunduğu kısmın amiri temin eder. Bunlar tarafından muhatabın derhal buldurulması veya tebliğin temini mümkün olmazsa, tebliğ kendilerine yapılır.*

Muhatap, Tebligat Kanunu'nun 18.maddesinin örnek olarak saydığı; otel, hastane, tedavi veya istirahat evi, fabrika, okul, öğrenci yurdu gibi "içerisine serbestçe girilemeyen veya arananın kolayca bulunması mümkün olmayan" **bir yerde** ise;

Tebliğ memuru öncelikle muhatabın bulunduğu kısmın amirinden **muhatabın hazır bulundurulmasını isteyecek**, muhatabın hemen **hazır edilmesi halinde tebligat muhataba yapılacaktır.** Aksi halde tebligat **o yeri idare edene veya muhatabın bulunduğu yerin amirine** yapılacak, tebliğ mazbatasına da **bu durumlar yazılacaktır.**

Burada dikkat edilmesi gereken nokta şudur;

Muhatabın bu gibi yerlerde bulunma süresini makul bir süre olarak düşünmek gerekir. **Bir-iki günlüğüne kalınan bir otel, beş-on günlüğüne tedavi amacıyla yatılan bir hastane, devam zorunluluğu olmayan okul tebligat yapılabilecek ortamlar değildir.**

TUTUKLU VE HÜKÜMLÜLERE TEBLİGAT

***Teb.Kan.Madde 19 -** Mevkuf ve mahkümlara ait tebliğlerin yapılmasını, bunların bulunduğu müessese müdür veya memuru temin eder.*

A. Tutuklulara Tebligat:

Cezaevlerinde tutuklu olarak bulunanlara yapılacak tebligatın bizzat kendilerine yapılması kuraldır. Yani kişinin cezaevinde tutuklu olması nedeniyle ev ve işyerlerinde çalışanlara tebligat yapılamaz.

Tebliğatin yapılmasını tutukevi ve cezaevini yöneten müdür veya memur sağlar.

Müdür veya memur tebliğin yapılmasına **aracı** olabilirler, fakat **muhatap yerine tebligatı alamazlar.** (Yargıtay 16.H.D. 22.1.98 tarih, 5902-1064 sayılı karar)

Muhatap hemen buldurulamazsa tebliğ evrakı **kurumun müdür ya da memuruna bırakılır.** Bilahare bizzat muhataba yapılarak, bir tutanakla tebliği çıkaran yargı merciine durum bildirilir.

B. Hükümlülere Tebligat:

aa. Muhatap, **cezası 1 yıldan az** hürriyeti bağlayıcı cezası bulunan **hükümlülerden ise**, tebligat **kural olarak kendisine yapılır ve tutuklulara ait yukarıda yazılı hükümler uygulanır.**

bb. Hürriyeti bağlayıcı cezanın 1 yıl ve daha fazla olması durumunda Tebligat Kanunu'nun 11. Maddesine göre tebligatın kanuni temsilci (vasi) ye yapılması gerekir.

Kanuni temsilci henüz tayin edilmemişse tebligat yapılmayarak, durum tebliğ mazbatasına yazılır.

MUHATABIN GEÇİCİ OLARAK BAŞKA YERE GİTMESİ

Teb.Kan. Madde 20 - (Değişik madde: 06/06/1985 - 3220/6 md.)

13, 14, 16, 17 ve 18 inci maddelerde yazılı şahıslar, kendisine tebliğ yapılacak kimsenin muvakkaten başka yere gittiğini belirtirlerse; keyfiyet ve beyanda bulunanın adı ve soyadı tebliğ mazbatasına yazılarak altı beyan yapan tarafından imzalanır ve tebliğ memuru tebliğ evrakını bu kişilere verir. Bu kişiler tebliğ evrakını kabule mecburdurlar. Kendisine tebliğ yapılacak kimsenin muvakkaten başka bir yere gittiğini belirten kimse, beyanını imzadan imtina ederse, tebliğ eden bu beyanı şerh ve imza eder. Bu durumda ve tebliğ evrakının kabulden çekinme halinde tebligat, 21 inci maddeye göre yapılır.

(Değişik cümle: 19/03/2003 - 4829 S.K./4. md.) Bu maddeye göre yapılacak tebligatlarda tebliğ, tebliğ evrakının 13, 14, 16, 17 ve 18 inci maddelerde yazılı kişilere verildiği tarihte veya ihbarname kapıya yapılandırılmışsa bu tarihten itibaren onbeş gün sonra yapılmış sayılır.

Tüzel kişiliği bulunan resmi ve özel kurumların, dernek, şirket veya kooperatif gibi müesseselerin memur ve görevlileri, yahut askeri birliklerin nöbetçi amiri veya subayı, muhatapla aynı konutta sürekli oturan kişi, muhatabın işyeri adresinde daimi memur veya müstahdemi, otel, hastane, fabrika ve okul gibi yerlerde muhatabın bulunduğu kısmın amiri; YANİ, 13,14,16,17 ve 18. maddeler uyarınca Muhatabın yerine kendilerine tebligat yapılabilecek kişiler, muhatabın geçici olarak başka bir yere gittiğini beyan ederlerse;

Bu durum ve beyanı veren kişinin kimliği(4829 sayılı yasadan önce hüviyeti idi yasayla yapılan değişiklikte adı-soyadı olacak şekilde kimlik tesbiti yeterli görüldü) tebliğ mazbatasına **yazılarak**, altı beyanı yapan tarafından **imzalanır ve tebliğ evrakı bu kişilere verilir.**

Bu kişiler tebliğ evrakını **almaya mecburdurlar.**

Muhatabın geçici olarak başka bir yere gittiğini beyan eden kişi, bu beyanını imzalamaktan kaçınırsa, tebliğ memuru bu durumu da tebliğ mazbatasına yazarak imzalar.

Tebliğ evrakının almaktan kaçınılması halinde tebligat; Tebliğ imkansızlığı durumunu düzenleyen Tebligat Kanunu 21.maddesi hükümlerine göre yapılır.

Tebliğ Tarihi:

a. Tebligatın sayılan kişilere yapılması halinde, tebliğ evrakının bu kişilere verildiği tarih,

b. Tebliğ evrakının almaktan kaçınılması halinde, (Teb.K. 21. Maddeye göre tebligat yapılacak olup), ihbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarihten itibaren 15 gün sonra tebligat yapılmış sayılır (4829 sayılı Yasanın 4. maddesiyle yapılan değişiklikle).

TEBLİĞ İMKANSIZLIĞI VE TEBELLÜĞDEN İMTİNA:

Madde 21 - (Değişik madde: 06/06/1985 - 3220/7 md.)

Kendisine tebligat yapılacak kimse veya yukarıdaki maddeler mucibince tebligat yapılabilecek kimselerden hiçbiri gösterilen adreste bulunmaz veya tebellüğden imtina ederse, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir veya memurlarına imza mukabilinde teslim eder ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırmakla beraber, adreste bulunmama halinde tebliğ olunacak şahsa keyfiyetin haber verilmesini de mümkün oldukça en yakın komşularından birine, varsa yönetici veya kapıcıya da bildirilir. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır.

(Ek fıkra: 11/01/2011-6099 S.K./5.mad.) Gösterilen adres muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi olup, muhatap o adreste hiç oturmamış veya o adresten sürekli olarak ayrılmış olsa dahi, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir veya memurlarına imza karşılığında teslim eder ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırır. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır.

(Ek fıkra: 19/03/2003 - 4829 S.K./5. md.) Muhtar, ihtiyar heyeti azaları, zabıta amir ve memurları yukarıdaki (Değişik ibare: 11/01/2011-6099 S.K./5.mad.)*fikralar* uyarınca kendilerine teslim edilen evrakı kabule mecburdurlar.

Teb. Kan. Mad. 21/2 (Ek fıkra: 11/01/2011-6099 S.K./5.mad.) ye göre gösterilen adres muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi olup, muhatap o adreste hiç oturmamış veya o adresten sürekli olarak ayrılmış olsa dahi, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir veya memurlarına imza karşılığında teslim eder ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırır. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır.

Tebliğ evrakında **gösterilen adreste, muhatap** (kendisine tebligat yapılacak kimse) **ya da muhatap yerine kendisine tebligat yapılabilecek kimselerden hiçbiri bulunmazsa ya da bulunup da tebliğ evrakını almaktan kaçınırlarsa**, tebligat, Tebligat Kanunu'nun **21.maddesine göre yapılır.**

Şartları:

1. Adresin doğru, fakat muhatabın o anda adreste bulunmaması,
2. Muhatabın başka bir adrese taşınmamış olması,
3. Muhatabın ya da muhatap adına kendisine tebliğ yapılabilecek kimselerin tebliğ evrakını almaktan kaçınmaları.

Yapılacak işlem: Muhatap veya muhatap adına kendisine tebligat yapılabilecek kimseler adreslerinde bulunmazlar veya bulunmalarına rağmen evrakı almaktan kaçınırlarsa madde metninden de açıkça anlaşıldığı gibi sırasıyla aşağıdaki işlemler yapılır.

1. Tebliğ memuru, tebliğ olunacak evrakı o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti üyelerinden (azalardan) birine, yahut polis ya da jandarma karakolunda görevli zabıta amir veya (4829 sayılı yasadan önce "ve" ibaresi idi) memuruna imza karşılığı verir.

2. Görevli tebliğ memuru evrakı kime verdiğini belirten ihbarnameyi doğru adresteki kapıya yapıştırır. Apartman dairesinde oturuyorsa apartmanın girişine değil oturulan dairenin kapısına yapıştırır.

3. ve komşulardan birine, varsa yönetici ya da kapıcıya haber verir.

4. Bu işlemlerden sonra tebliğ memuru, yukarıda sayılan yaptığı işlemleri, ihbarnamenin kapıya asıldığı tarihi, evrakı kime, hangi nedenle verdiğini, kısaca sırasıyla yazar ve mazbatayı (tebligat parçasını) ilgili mercie iade eder.

DİKKAT ÖNEMLİ!! Yukarıda yazılı sıraya uymak tebligatın geçerlilik şartıdır. Kapıya yapıştırılan ihbarname kapıda 10 (on) gün süre ile kalır.

Yasa gereği tebliğ memuru tarafından kendilerine teslim edilen tebliğ evrakını muhtar, ihtiyar heyeti üyesi, veya zabıta amir ya da memurları bu evrakı 4829 sayılı yasayla yapılan değişiklik uyarınca kabule mecburdurlar. Ayrıca evrakı 3 (üç) ay süreyle saklamak zorundadırlar.

Tebliğ Tarihi: Yukarıda yazılı işlemler sırasıyla ve doğru yapılmış olmak kaydıyla, tebligat, ihbarnamenin adresteki kapıya yapıştırıldığı tarihte yapılmış sayılır.

YAŞ VE EHLİYET ŞARTI

Teb.kan. Madde 22 - Muhatap yerine kendisine tebliğ yapılacak kimsenin görünüşüne nazaran onsekiz yaşından aşağı olmaması ve bariz bir surette ehliyetsiz bulunmaması lazımdır.

Tebliğ evrakında gösterilen adreste muhatap yerine tebligat yapılacak kimsenin **dış görünüşe göre** 18 (4829 sayılı Yasayla yapılan değişiklikten önce "15 yaş" idi) **yaşından aşağı olmaması** ve bariz bir surette **ehliyetsiz bulunmaması** gerekir.

Tebliğ Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 34/2.maddesi akıl hastalığı, akıl zayıflığı veya veya diğer bir hastalık ya da engel sebebiyle kendisi ile anlaşma imkânı olmayan kişiyi ehliyetsiz saymıştır.

Adreste bulunan kişi görünüşe göre onsekiz yaşından aşağı veya açık bir şekilde yukarıda yazılı hallerden biriyle ehliyetsiz olduğu anlaşılır, o adreste muhatap yerine tebligat yapılabilecek başka kimse de bulunmazsa, **tebliğ imkansızlığı durumu ortaya çıktığından** yönetmelik 34/3.md.gereğince, Yönetmeliğin 30 ve 31.**madde hükümlerine göre** tebligat yapılır.

TEBLİĞ MAZBATASI:

Madde 23 - Tebliğ bir mazbata ile tevsik edilir. Bu mazbatanın:

1. Tebliği çıkaran mercinin adını,

2. Tebliği isteyen tarafın adını, soyadını ve adresini,
3. Tebliğ olunacak şahsın adını, soyadını ve adresini,
4. Tebliğin mevzuunu,
5. Tebliğin kime yapıldığını ve tebliğ muhatabından başkasına yapılmış ise o kimsenin adını, soyadını, adresini ve 22 nci madde gereğince tebellüğe ehil olduğunu,
6. Tebliğin nerede ve ne zaman yapıldığını,
7. 21 inci maddedeki durumun tahaddüsü halinde bu hususlara mütaallik muamelenin (Değişik ibare: 11/01/2011-6099 S.K./6.mad.) yapıldığını, adreste bulunmama ve imtina için gösterilen sebebi,
8. (Ek bent: 11/01/2011-6099 S.K./6.mad.) Tebligatın adres kayıt sistemindeki adrese yapılması durumunda buna ilişkin kaydı,
9. (Değişik bend: 19/03/2003 - 4829 S.K./7. md.) Tebliğ evrakı kime verilmiş ise onun imzası ile tebliğ memurunun adı, soyadı ve imzasını, İhtiva etmesi lazımdır.

İMZA EDEMEYECEK DURUMDA OLMAK

Teb.Kan. Madde 24 - Kendisine tebliğ yapılacak kimse imza edecek kadar yazı bilmez veya imza edemeyecek durumda bulunursa, komşularından bir kişi huzurunda sol elinin baş parmağı bastırılmak suretiyle tebliğ yapılır.

Sol elinin baş parmağı bulunmayan kimsenin, aynı elinin diğer bir parmağı ve sol eli yoksa sağ elinin baş parmağı ve bu da mevcut değilse diğer parmaklarından biri bastırılır.

Tebliğ yapılacak kimsenin iki eli de yoksa tebliğ evrakı kendisine verilir.

Yukardaki fıkralarda yazılı hallerde keyfiyet, tebliğ mazbatasında tasrih edilir ve hazır bulunan şahsa da imza ettirilir.

Okur yazar bir komşu bulunmaz veya bulunan komşu imzadan imtina ederse, tebliğ memuru o mahalle veya köyün muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birini veyahut bir zabıta memurunu, tebliğ sırasında hazır bulunmak üzere davet eder ve tebligat bunların huzurunda yapılır.

Tebliğ mazbatasını düzenlenirken görevli memurun dikkat edeceği hususlar:

a. Muhatap ya da muhatap yerine tebliğ yapılacak kimse, imza edecek kadar yazı bilmez veya körlük, hastalık ve yaralanma gibi nedenlerle imza edemeyecek durumda olursa;

b. Tebliğ memuru okuma yazma bilen bir komşuyu hazır bulundurarak, onun huzurunda sol elinin baş parmağını bastırılmak suretiyle tebliğ yapar.

c. Tebliğ olunacak kimsenin, sol elinin başparmağı yoksa; Aynı elinin diğer bir parmağı,

d. Sol eli yoksa; sağ elinin başparmağı,

e. Sağ el başparmak da yoksa diğer parmaklardan biri bastırılır.

f.İki eli de yoksa tebliğ evrakı kendisine verilir.

Tebliğ yukarıda sayılan şekillerden hangisi ile yapıldıysa durum mazbataya yazılır, hazır bulundurulmuş komşunun da imzası alınır.

Okuma yazma ve imza bilen bir komşu bulunmaz ya da bulunur da orada hazır bulunmaktan ve imza atmaktan kaçınırsa tebliğ memuru o mahalle veya köyün muhtar veya ihtiyar heyeti üyelerinden birini veya zabıta memurunu (polis-jandarma) tebliğ sırasında hazır bulunmak üzere çağırır, tebligat imzaları alınmak suretiyle bunların huzurunda yapılır.

YURTDIŞI TEBLİGATI

A) Genel Olarak: Ülkemizle yabancı ülkeler arasında son yıllarda daha da artmaya başlayan ekonomik, sosyal, siyasi ve kültürel ilişkiler ile yurtdışında çalışan işçilerimizin buldukları ülkelerin çok sayıda olması **Yurtdışı tebligatın önemini** daha da artırmaktadır.

Tebliğat Kanunu **25 inci maddesine** göre, **yabancı ülkede bulunanlara tebligat, PTT işletmesi dışında, uluslararası tebliğ açısından belirlenmiş yöntemlere uyularak yapılır.** Taahhütlü mektupla ya da ilan yoluyla yapılan tebliğler geçerli değildir.

Bu nedenle **ülkemiz tebligat konusunda çok taraflı sözleşmelere katılmak ihtiyacını duymuş ve bazı uluslar arası sözleşmeleri imzalayarak taraf olmuştur.**

Yurtdışına tebligatta üç kaynak ortaya çıkmaktadır:

- 1) Tebligat Kanunu ve Yönetmeliği,
- 2) İkili Uluslararası Sözleşmeler,
- 3) Çok taraflı Uluslararası Sözleşmeler

Antlaşma olmayan ülkelerde tebligat ise; **milletlerarası nezaket kurallarına ve karşılıklılık esasına göre** yapılmaktadır.

Ülkeler arasındaki siyasi, kültürel ve ekonomik farklılıklar doğal olarak hukuk düzenine de yansımakta, hızla gelişen modern teknoloji nedeniyle aynı ülke içerisinde de hukuki alanda zorunlu bazı değişiklikler yapılması gerekmektedir.

Bunun için Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik 39 uncu maddesi gereğince, hukuki konularda yurtdışına yapılacak tebligatla ilgili olarak, Dışişleri Bakanlığı ile eşgüdümlü olarak hazırlanan mütekabiliyet esasları ve ücret tarifelerinin de içerisinde bulunduğu genelge Adalet Bakanlığı'nca her takvim yılı başında Resmi Gazete'de yayınlanmaktadır.

YABANCI MEMLEKETTE TEBLİGAT USULU

Teb.Kan.Madde 25 - Yabancı memlekette tebliğ o memleketin salahiyyetli makamı vasıtasıyla yapılır. Bunun için anlaşma veya o memleket kanunları müsait ise, o yerdeki Türkiye siyasi memuru veya konsolosu tebligat yapılmasını salahiyyetli makamdan ister.

(Mülga fıkra: 19/03/2003 - 4829 S.K./18. md.)

Yabancı memleketlerde bulunan kimselere tebliğ olunacak evrak, tebligatı çıkaran merciin bağlı bulunduğu vekalet vasıtasıyla Dışişleri Bakanlığına, oradan da memuriyet havzası nazarı itibara alınarak ilgili Türkiye Elçiliğine veya Konsoloslughuna gönderilir.

(Ek fıkra: 06/06/1985 - 3220/8 md.) Şu kadar ki, Dışişleri Bakanlığının aracılığına lüzum görülmeyen hallerde tebligat evrakı, ilgili Bakanlıkça doğrudan doğruya o yerdeki Türkiye Büyükelçiliğine veya Başkonsolosluğuna gönderilebilir.

SİYASİ TEMSİLCİLİK ARACILIĞIYLA YABANCI ÜLKEDEKİ TÜRK VATANDAŞLARINA TEBLİGAT:

Madde 25/a - (Ek madde: 19/03/2003 - 4829 S.K./8. md.)

Yabancı ülkede kendisine tebliğ yapılacak kimse Türk vatandaşı olduğu takdirde tebliğ o yerdeki Türkiye Büyükelçiliği veya Konsolosluğu aracılığıyla da yapılabilir.

Bu halde bildirim Türkiye Büyükelçiliği veya Konsolosluğu veya bunların görevlendireceği bir memur yapar.

Tebliğin konusu ile hangi merci tarafından çıkarıldığı bilgilerinin yer aldığı ve otuz gün içinde başvurulmadığı takdirde tebliğin yapılmış sayılacağı ihtarını içeren bildirim, muhataba o ülkenin mevzuatının izin verdiği yöntemle gönderilir.

Bildirim o ülkenin mevzuatına göre muhataba tebliğ edildiği belgelendirildiğinde, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde Türkiye Büyükelçiliği veya Konsolosluğuna başvurulmadığı takdirde tebligat otuzuncu günün bitiminde yapılmış sayılır. Muhatap Türkiye Büyükelçiliği veya Konsolosluğuna başvurduğu takdirde tebliğ evrakını almaktan kaçınırsa bu hususta düzenlenecek tutanak tarihinde tebliğ yapılmış sayılır. Evrak bekletilmeksizin merciine iade edilir.

(Ek fıkra: 11/01/2011-6099 S.K./7.mad.) Bu maddeye göre kazaî merciler tarafından çıkarılacak tebligatta, tebliğ evrakı doğrudan o yerdeki Türkiye Büyükelçiliği veya Konsolosluğuna gönderilebilir.

TÜRKİYE'DEKİ ELÇİLİK VEYA KONSOLOSLUKLARDAN TEVDİ OLUNAN TEBLİGAT EVRAKI:

Madde 26 - *Anlaşmalar hükümleri ve mütekabiliyet esasları mahfuz kalmak şartıyla, Türkiye'de mukim yerli ve yabancı şahıslara tebliğ edilmek üzere ecnebi bir memleketin elçiliğinden veya havzasında bulunduğu valilik kanalı ile konsolosluğundan Dışişleri Bakanlığına tevdi olunan evrak, ilgili vekalet kanalı ile yetkili mercie gönderilir ve tebliğ muamelesinin ifasını mütaakip tasdikli olarak aynı yollardan iade edilir.*

YABANCI MEMLEKETTE TÜRK MEMURLARINA VE ASKERİ ŞAHISLARINA TEBLİGAT:

Madde 27 - *Yabancı bir memlekette resmi bir vazife ile bulunan Türk memurlarına tebligat, Dışişleri Bakanlığı vasıtasıyla yapılır.*

Yabancı memleketlerde bulunan askeri şahıslara yapılacak tebligat bağlı buldukları Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri Kumandanlıkları ile Jandarma Genel Komutanlığı vasıtasıyla yapılır.

A) Yurtdışındaki Türk Vatandaşlarına Tebligat(25/a m.): Muhatap T.C. Vatandaşı ise tebliğ; o yerdeki Türkiye siyasi temsilciliği(büyükelçiliği) aracılığıyla veya konsolosu aracılığıyla o ülkenin mevzuatının izin verdiği yöntemle gönderilecek bildirim yoluyla

yapılabilir.(4829 sayılı Yasayla değişik Teb. K. 25/a mad.) **Türk Vatandaşı olmayanlara 25/a'ya göre tebligat yapılamaz.** 4829 sayılı Yasayla yapılan değişiklikten önce madde 25/2 ye göre tebligat yapılmakta ve tebliğin yapılabilmesi için muhatabın, temsilciliğin çağrısına uyarak temsilciliğe başvurması ve tebliğ evrakını alması gerekmekteydi. **Bu şekilde başvurmazsa tebligat işlemi gerçekleşmiyordu ve tebliğ evrakı merciine geri iade ediliyordu.** Yapılan değişiklikle, muhataba temsilcilik veya konsolosluk veya görevlendirilecek bir memur aracılığıyla çıkarılacak ihtaratlı bir bildirimle **o ülkenin mevzuatının izin verdiği yöntemle muhataba bildirim** yapılmakta, **muhataba verilecek 30 günlük süre içinde başvurmazsa tebligat otuzuncu günün bitiminde, muhatab otuz gün içinde başvururda evrağı almazsa,** keyfiyet tutanağa geçirilmekle, **tebligat keyfiyetin tutanağa geçirildiği(tutanağın düzenlendiği) tarihte yapılış sayılır.** Evrak önceki gibi iade edilmez.

Yapılış Usulü:

Türkçe olarak düzenlenmiş tebliğ olunacak evrakın aslı ve onaylı örneği bir üst yazı ile tebliğ çıkaran merci tarafından hukuki ve ticari konularda Adalet Bakanlığı'na, diğer konularda ilgili bakanlığa, oradan da Dışışleri Bakanlığı'na gönderilir.

Dışışleri Bakanlığı'nca evrak muhatabın adresindeki Türk Başkonsolosluğuma iletilir, (uygulamada Adalet Bakanlığınca, Dış İşleri Bakanlığı aracı kılınmadan Adalet Bakanlığınca doğrudan siyasi temsilcilik veya Konsolosluga gönderilmektedir.)

Eğer Adalet Bakanlığı ve ilgili bakanlıkça **Dışışleri Bakanlığının aracılığına gerek görülmezse doğrudan** muhatabın adresindeki Türkiye Büyükelciliği'ne ve **Başkonsolosluğu 'na** gönderilebilir.

Bu halde tebligatı; Türk Siyasi memuru veya konsolosu ya da bunların görevlendirecekleri bir memur yapar.

B) Yurtdışında Resmi Görevde bulunan Türk Memurlarına Tebligat: Yabancı ülkede resmi görevli olarak bulunan Türk memurlara tebligat **Dışışleri Bakanlığının aracılığıyla** yapılır.

Tebliğ çıkaran merci, tebliğ evrakını bağlı olduğu bakanlığa, bu bakanlık da tebliğ evrakını Dışışleri Bakanlığınınca gönderir. Evrak Dışışleri Bakanlığınınca tebliğ olunacak şahsın görev yaptığı yerdeki Türkiye elçiliğine veya konsolosluğuna gönderilir. Tebligat burada Türk Siyasi memuru, konsolosu veya bunların görevlendireceği bir memur tarafından yapılır.

C) Yurtdışındaki Türk Askeri Şahıslara Tebligat : Yabancı ülkede görev yapan Türk askeri şahıslarına **tebligat** bağlı oldukları Kara, Deniz, Hava **Komutanlıkları** ve Jandarma Genel **Komutanlığının aracılığıyla** yapılır. **Bu komutanlıklar** tebliğ olunacak **evrakı muhatabın bulunduğu yabancı ülkedeki birlik veya müessese komutanı veya amirine gönderir.** Tebliğ işlemi **kıta komutanı, müessese amiri gibi en yakın üst yapar.**

Tebliğ işlemi yapacak kıta komutanı, amir gibi en yakın üst bulunmadığı takdirde tebliğ, **yurtdışındaki Türk memurlarına uygulanan hükümlere göre** yapılır.

YABANCILARA TEBLİGAT USULÜ

Yurtdışına yapılacak tebligatta uygulanacak kuralların çok çeşitli olması nedeniyle usulde de farklılıklar olacağından, **öncelikle ilgili ülke ile ülkemiz arasında tebligat konusunda sözleşme bulunup bulunmadığı, yoksa uluslar arası kuralların neler olduğunun bilinmesi** gerekir.

1. İlgili Ülke İle Türkiye Arasında Sözleşme Varsa İkili Sözleşmeler : Yabancı ülkelerle Türkiye arasında **adli yardım ve tebligata ilişkin sözleşme varsa**, tebliğ evrakı bu **sözleşmede yer alan hükümlere göre** düzenlenir ve **sözleşmede yazılı usule ilişkin hükümler uygulanır.**

İkili sözleşmelerde genellikle **diplomasi aracılığıyla** yapılan **tebligat usulü** benimsenmiştir, şöyle ki;

Tebliğ çıkaran merci, tebliğ evrakını iki nüsha Türkçe asılları veya onaylı örnekleri ile gönderilecek ülkenin dilinde yapılmış tercümeleri ilgili bakanlığa gönderir.

Bu bakanlıkça, tebliğ evrakı Dışişleri Bakanlığı'na, Dışişleri Bakanlığı'nca da tebligatın yapılacağı ülkedeki diplomatik temsilcimize gönderilir.

Bu temsilciliklerimiz, tebligatın yapılmasını buldukları ülkenin yetkili makamlarından isterler.

Tebliğat bu yolla yapılır ve aynı yoldan geri döner.

İkili sözleşmelerde tebliğ evrakının kaç nüsha olacağı, çevirinin hangi dilde yapılacağı, tercüme evrakının kaç nüsha olacağı, tebliğ ücretinin miktarı gibi konular da belirtilmiştir.

Adalet Bakanlığı'nca da bu konuda sık sık genelgeler çıkarılmakta, bu genelgelerde, hangi ülkeye ne şekilde tebliğ evrakı gönderileceği, merkez makam adresleri ve bunun esasları gösterilmektedir.

Not: Cezai konularda aramızda ikili ya da çok taraflı adli yardım sözleşmesi bulunan ülkelerin listesi, B) Çok taraflı sözleşmelerden Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi konusunda yazılmıştır.

A. Çok Taraflı Sözleşmeler: sözleşmede öngörülen hükümlere göre yapılır.

1) Hukuk Usulüne İlişkin Sözleşme: Ülkemiz 1/3/1954 tarihinde Lahey'de imzalanan "Hukuk Usulüne Dair Sözleşme"ye 14/3/1972 tarih ve 1754 sayılı yasayla katılmayı uygun bulmuş, 13/5/1973 tarihinde katılım kesinleşmiş, ve Türkiye açısından 11/07/1973 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu sözleşmeye taraf olan bazı ülkeler;

Türkiye, Almanya, Arjantin, Avusturya, Belçika, Çekoslovakya, Danimarka, Fas, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İsrail, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya, Japonya, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Mısır, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Sovyetler Birliği, Surinam, Vatikan, Venezüella, ve Yugoslavya.

Bu sözleşmenin tebligatla ilgili hükümleri şöylece özetlenebilir.

1) Hukuki ve ticari konularda sözleşmenin tarafı olan ülkeler arasında bir ülkeden diğer bir ülkede bulunan kimseye, tebligat yapılmasını isteyen devletin konsolosu tarafından muhatap devletin belirleyeceği makama o makamın diliyle yazılmış taleple tebligat talebinde bulunulur.

2) Buna rağmen sözleşmenin tarafı olan ülkeler tebligat talebinin kendisine diplomatik yoldan gönderilmesini isteyebilirler. Böyle bir talepleri yoksa 1. Md. Hükümleri uygulanır.

3) Tebligat kendisine başvuru devletin yasalarına göre yapılır. Ancak başvuru devlet özel bir tebligat usulü uygulanmasını istemiş ise muhatap devlet kendisi açısından bir sakınca görmezse uygulayabilir.

4) Tebliğ evrakı iki nüsha düzenlenerek talepnameye eklenir. Evrak, kendisine başvuru devletin dilinde veya anlaştıkları bir dilde düzenlenir.

5) Taraf ülkeler yapılacak tebligatın Ülke egemenliği ve güvenliğini tehlikeye sokacağını ileri sürerek tebligatı yapmayabilir.

6) Tebligatın belgelenmesi, makbuz ya da mühürlenmiş onaylı belge ile yapılır.

7) Sözleşmedeki tebligatla ilgili hükümler, sözleşmeye taraf ülkelerin;

a) Evrakın yabancı ülkede bulunan ilgililere doğrudan posta ile gönderme hakkını,

b) İlgililerin tebligatı, doğrudan evrakın gönderildiği ülkenin noterleri veya yetkili memurları aracılığıyla yaptırma hakkını,

c) Her devlet için yabancı ülkede bulunan kimselere tebligatı, diploması memurları veya konsolos aracılığıyla doğrudan doğruya yaptırma hakkını, ortadan kaldırmaz.

Talepname doldurulması ve bunun yabancı dile çevrilmesi Hukuk Usulüne İlişkin Sözleşmenin uygulanması halinde geçerlidir. Buna karşılık tebligat yukarıda yazılı üç halden birisi ile yapılıyorsa talepname doldurulmasına veya tebliğ evrakının tercüme ettirilmesine gerek yoktur.

8) Bu sözleşmeye göre yapılacak tebliğler vergi veya tebliğ ücreti adı altında herhangi bir masraf gerektirmez.

Tebligata noterin aracılık etmesi veya özel bir tebligat usulünün söz konusu olması halinde masraf gerekebilir.

2) Hukuki Veya Ticari Konularda Adli ve Adli Olmayan Belgelerin Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair Tebliğ Sözleşmesi : Türkiye 15/11/1965 tarihinde Lahey'de imzalanan "Hukuki veya Ticari Konularda Adli ve Gayri Adli Belgelerin Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair Sözleşme"ye 17/6/1972 tarihli, 14218 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan, 28/4/1972 tarihinde yürürlüğü giren, 9/7/1971 tarih ve 1483 sayılı yasa ile katılmıştır.

Uluslararası ilişkilerde meydana gelen yoğunlaşmanın ortaya çıkardığı ihtiyaç nedeniyle, Hukuk Usulüne Dair Sözleşmenin kabulünden 11 yıl sonra yeni bir sözleşme imzalanması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Bu sözleşmeye taraf olan bazı ülkeler;

Türkiye, Almanya, A.B.D., Antigua Barbuda, Barbados, Belçika, Birleşik Arap Cumhuriyeti (Mısır), Birleşik Krallık (İngiltere), Botswana, Çekoslovakya, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Gibraltan (Cebelitarık), Hollanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Japonya, Kıbrıs Rum Kesimi, Lüksemburg, Mısır, Norveç, Malavi, Portekiz, Seyşel, Yunanistan.

Tebliğ sözleşmesi, ceza işlerinde uygulanmayıp sadece, muhatabın adresinin bilinmesi halinde ticari ve hukuki adli ve gayri adli konularda uygulanması ve daha kolay ve çabuk sonuç veren bir tebligat yöntemi benimsemiş olması bakımından, ikili ve Hukuk Usulüne İlişkin Sözleşmelerden farklı bir özellik göstermektedir.

Ülkemiz sözleşmenin Türkçe metninin 2 nci maddesi gereği;

Sözleşmeyi imzalayan diğer devletlerden gelecek tebliğ taleplerini kabul etmek ve 3 ve 6 ncı madde hükümlerine göre işlem yapmak üzere;

1995 yılına kadar Adalet Bakanlığı Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü'nü

1995 yılından itibaren de bu tarihte kurulan "Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü"nü *merkezi makam* olarak kabul etmiştir.

Tebliğ çıkarmaya yetkili kurum veya kişi kendisine tebligat için başvuracağı devletin merkezi makamına, sözleşmeye ekli örneğe uygun şekilde düzenlediği, tebliğ evrakının aslının veya suretinin eklendiği iki nüsha talepname (örnek 184 No'lu Form) gönderir. Sözleşmeye ekli örnek ve talepname de yer alan terimlerin Fransızca, İngilizce veya gönderildiği ülkenin dilinde yazılması gerekir.

Talepnameyi alan yabancı ülkenin merkezi makamı, sözleşme hükümleri açısından bir ön inceleme yapar.

Talepname (örnek 184 No'lu Form) sözleşme hükümlerine uygunsa;

Merkezi makam, tebligatı ya kendi ülkesinin kurallarına göre bizzat veya aracı eliyle muhataba, ya da herhangi bir sakınca görmediği takdirde talepte bulunan ülkenin istemiş olduğu özel yöntemle yapabilir.

Talepte bulunulan ülkenin resmi makamı talep etmedikçe tebliğ evrakı içeriğinin yabancı dile çevrilmesi gerekmez.

Tebliği yapan merkezi makam, sözleşmeye ekli örneği uygun olarak, tebliğin yapıp yapılmadığı, uygulanan tebliğ usulü, yapıldığı yer ve tarihi, yapılamama nedenini belirten "Tebliğ Tasdiknamesi" düzenler. Düzenlenen Tasdikname doğrudan tebliğ isteğinde bulunan makam veya kişiye gönderilir.

Sözleşme hükümlerine rağmen, taraf devletler kendi aralarında tebligatın nasıl yapılacağına ilişkin anlaşma yapabilirler.

Tebliğatın, özel bir usul gerekmezken sözleşme hükümlerine göre yapılması durumunda herhangi bir harç ve gider ödenmesi gerekmez. Uygulamada Adalet Bakanlığı belli bir miktar paranın avans olarak depo edilmesini (yatırılmasını) talep etmektedir.

3) Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi (Ceza Adli Yardım Sözleşmesi): Ülkemiz Ceza işlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi'ne 16/10/1968 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 1034 sayılı Yasa'yla onayarak katılmıştır.

Adalet Bakanlığı Uluslar arası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü'nce yayınlanan 7/8/2000 tarih ve 3.3.109.2000 sayılı genelge de belirtildiği gibi, Ceza konularda aramızda ikili ya da çok taraflı adli yardım sözleşmelerinin yürürlükte olduğu Devletler şunlardır:

Almanya, Andora, Arnavutluk, Avusturya, Azerbaycan, Belçika, Bosna Hersek, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Ermenistan, Estonya, Finlandiya, Fransa,

Gürcistan, Hırvatistan, Hollanda, İngiltere (Birleşik Krallık), İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, İzlanda, Karadağ, Letonya, Litvanya, Lihtenştayn, Lüksemburg, Macaristan, Makedonya, Malta, Moldova, Monako, Norveç Polonya, Portekiz, Romanya, Rusya Federasyonu, Sırbistan, Slovakya, Slovenya, Türkiye, Ukrayna, Yunanistan'dır.

Sözleşme tutuklama ve mahkumiyet kararlarının yerine getirilmesi ve askeri suçlar hariç olmak üzere, cezai konularda tebligat, cezai adli yardım(istinabe), adli sicil ve kovuşturma ile ilgili hükümleri kapsamaktadır.

Bu sözleşme hükümlerine göre cezai konularda tebligat ve diğer adli yardım talepleri Adalet Bakanlıkları aracılığıyla yapılır.

Yardım isteyen devletin, tebligatın yapılmasında özel bir usul talep etmişse, yardım istenen devlet bunu kendi mevzuatı çerçevesinde değerlendirir.

Tebligatın yapılmasında uygulanan usul, tebligatın kime, hangi tarihte yapıldığı, yapılamamışsa nedeni, bir makbuz veya belge ile tespit edilir.

Bu sözleşmeye göre tebliğ taleplerinde herhangi bir masraf talep edilememektedir.

B. ULUSLARARASI TEBLİGATTA SÖZLEŞMELERİN UYGULANMASI

Yurtdışına gönderilecek tebligatın hangi sözleşme hükümlerine uygun olarak hazırlanması gerektiği konusu uygulamada çok önemlidir.

Öncelikle tebligatın hangi konuda olduğu (hukuki ya da cezai) tespit edilecek, ve gönderilecek ülke ile o konuda hangi tür sözleşme (ikili veya çok taraflı) bulunduğu araştırılıp, tebliğ evrakı o sözleşmeye göre hazırlanacaktır.

Tebligatın gönderileceği ülke ile aramızda **hem ikili, hem de çok taraflı sözleşme varsa, öncelikle çok taraflı sözleşme hükümleri uygulanır.** Ancak, **iki taraflı sözleşmede, çok taraflı sözleşmeden ayrı ve özel bir hüküm olması halinde bu özel hüküm uygulanacaktır.**

İlgili Ülke ile Türkiye arasında ikili veya çok taraflı sözleşme yoksa: Bu durumda **tebligat; her ülkenin kendi iç hukuk hükümleri çerçevesinde mütekabiliyet (karşılıklılık) esaslarına göre yapılır.**

Ülkemizde, sözleşmelere taraf olmayan ülkelere tebligat;

Tebliğ evrakı, biri gönderilecek ülkenin dilinde tercüme yaptırılarak iki nüsha düzenlenip, tebliğ çıkaran merci tarafından bir miktar avans ücreti yatırılarak **Adalet Bakanlığı aracı kılınarak** yapılmaktadır.

TÜRKİYE'DE KENDİLERİNE TEBLİGAT YAPILAMAYACAK KİŞİLER

Büyükelçiler ve elçiler, maslahatgüzar, elçilik müsteşar ve katipleri, elçilik ataşeleri ile bu sayılanların eşleri ve birlikte oturan çocukları ve diğer aile fertleri ile **diplomatik ayrıcalık ve bağışıklıktan yararlanmaları kabul edilmiş kişilere Türkiye'de doğrudan** Teb. Kanunu hükümlerine göre **tebligat yapılamaz.**

Ancak, **bu kişilere,** "Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi" hükümlerine göre **Adalet Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla idari yoldan duyuruda** bulunulabilir.

Diplomat ya da diplomatik ayrıcalığı olmayan yabancılara tebligat, Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Yabancı şahıs **diplomatik ayrıcalığı olduğunu beyan ederse, ya da tebligatı almaktan kaçınırsa tebliğ yapılmaz. Durum tutanağa geçirilerek evrak tebliği çıkararak makama iade edilir. Tebligat Kanunu 21 ve 35 inci maddeler uygulanmaz.**

Türkiye'deki yabancı ülke temsilciliklerinde çalışan memur, işçi, sözleşmeli eleman veya tercüman gibi sıfatlarla çalışan Türk vatandaşlarına 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebligat yapılır.

Adreslerinde bulunmazlar veya tebliğden kaçınırlarsa, tebliğ yapılamama nedenleri tutanağa yazılarak evrak mercie iade edilir. Tebligat Kanunu 21 ve 35 inci maddeleri uygulanmaz. Adalet Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla diplomatik yoldan yapılır.

Yabancı ülke ile özel hukuk ilişkilerinden doğan hukuki uyuşmazlıklarda yargı muafiyeti yoktur. Bu gibi uyuşmazlıklarda yabancı devletin temsilcisine tebligat yapılabilir.

Yurtdışından Gelen Evrakın Türkiye'de Tebliği : Yabancı ülke makamlarından tebliğ evrakı iki şekilde gönderilebilir.

1) Eğer tebliği gönderen yabancı ülke 1965 tarihli Lahey Tebligat Sözleşmesi'ne taraf ise; ya ülkemizdeki merkezi makam olan **Adalet Bakanlığı** (Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü) na, ya da doğrudan ülkemizdeki makam veya mahkemeye gönderilir.

2) Anlaşmalar veya karşılıklı adli yardım ilişkilerine göre Türkiye'de oturan Türklere veya yabancılara tebliğ edilecek evrak ise (Madde 26);

Yabancı ülkenin **Dışişleri Bakanlığı** aracılığıyla veya doğrudan, Türkiye'deki elçilik veya konsolosluklarına gönderilir.

Yabancı ülke elçilik veya konsolosluğu da bu evrakı **Dışişleri Bakanlığı'mıza** tevdi eder.

Tebliğin konusu **hukuki, cezai veya ticari ise**; Dışişleri Bakanlığı bu evrakı **Adalet Bakanlığı'na** diğer konularda ise ilgili bakanlığa gönderir.

İlgili bakanlık tebliğ evrakını muhatabın bulunduğu yerdeki yetkili merci aracılığıyla Tebligat Tüzüğü hükümlerine göre tebliğ ettirir.

Tebliği yapılan evrakın ekindeki tebliğ mazbatasını doldurulup onanarak evrakın geldiği yoldan yabancı ülke makamına gönderilir.

Yabancı ülkeden gelen tebliğ talebinin yerine getirilebilmesi için tebligatın konusunun **Türkiye'nin bağımsızlığını veya güvenliğini tehlikeye düşürecek nitelikte ve iç hukuk mevzuatımıza aykırı olmamalıdır.**

Muhatap kendisine tebligat yapılamayacak kimselerden ise, veya tebligat yapılabilecek kimse olmasına rağmen adresi diplomatik dokunulmazlığı olan "Memleket Dışı" işlem gören bir yer olması nedeni ile tebligat yapılamazsa, durum tebliğ mazbatasına yazılarak evrak geri gönderilir. Tebligat Kanunu 21 nci hükümleri uygulanmaz.

MÜDDET TAYİNİ

Yurtdışına, yabancı ülkelere gönderilecek tebligat belirli bir günü taşıyorsa, yani muhatabın belirlenen bir günde, belli bir yerde hazır bulunması isteniyorsa tebliğ evrakının tayin edilen (belirlenen) günden en az 3 ay önce ilgili bakanlığa gönderilmesi gerekir. (Teb.Kan.Uyg.D.Yönet Md.41) Uygulamada, cezai konularda yurtdışına gönderilecek tebliğ evrakının, duruşma gününün geçtiği veya az süre kaldığı için yetişmeyeceği gerekçesiyle tebliğ yapılmadan geri çevrilmesini önlemek için duruşma günü yazılmaması veya tebligatın yapılmasının herhangi bir süreye bağlanmaması önerilmektedir.

İLANEN TEBLİGAT

Teb.kan. Madde 28 - Adresi meçhul olanlara tebligat ilanen yapılır.

Yukarıki maddeler mucibince tebligat yapılamıyan ve ikametgahı, meskeni veya iş yeri de bulunamıyan kimsenin adresi meçhul sayılır.

Adresin meçhul olması halinde keyfiyet tebliğ memuru tarafından mahalle veya köy muhtarına şerh verdirilmek suretiyle tesbit edilir. (Değişik cümle: 19/03/2003 - 4829 S.K./9. md.) Bununla beraber tebliği çıkaran merci, muhatabın adresini resmi veya hususi müessese ve dairelerden gerekli gördüklerine sorar ve zabıta vasıtasıyla tahkik ve tespit ettirir.

Yabancı memleketlerde oturanlara ilanen tebligat yapılmasını icabettiren ahvalde tebliği çıkaran merci, tebliğ olunacak evrak ile ilan suretlerini yabancı memlekette bulunan kimsenin malûm adresine ayrıca iadeli taahhütlü mektupla gönderir ve posta makbuzunu dosyasına koyar.

Tebliğat Kanunu'nun uygulandığı tüm dava ve işlemlerde, tebligat çıkarmaya yetkili bütün merciler tarafından, **koşullarının gerçekleşmesi halinde İlan Yoluyla Tebliğat** mümkündür.

İlanen Tebliğat, bir çeşit tebliğ imkansızlığı durumu olup, adresin aranmasına rağmen hiç bulunamaması ve bilinmemesi durumunda başvuru son çaredir. (Yönetmelik md. 48/4)

İLAN YOLUYLA TEBLİGAT YAPILABİLMESİNİN KOŞULLARI

1. Tebliğat yapılacak muhatabın kimliğinin belli olması: Hayali isim olması veya kimlik bilgilerinin yeterli olmadığı durumlarda ilanen tebliğat yapılamaz.

2. Muhatabın adresinin bilinmemesi (meçhul olması): Kendisine tebliğat yapılamayan, ikametgahı, meskeni veya işyeri bulunamayan, daha önce de tebliğat yapılacak hiçbir adresi bilinmeyen kimsenin adresi **meçhul** sayılır.

Adresin meçhul olduğu, hususu, tebliğ memuru tarafından mahalle ve köy muhtarının imzası alınarak tebliğ mazbatasına yazılır.

Muhatap **yurtdışında ise**, yurt dışı adresi araştırılarak Tebligat **K.25.maddesinde** yazılı Yabancı ülkelerde Tebligat Usulü hükümlerine göre tebligat yapılır.

3. Muhatabın adresinin, soruşturulmasına rağmen tespit edilememiş olması:

Tebliğ çıkaran merci, muhatabın adresini resmi veya özel kurum ve dairelerden veya zabıta aracılığıyla soruşturma yaparak **tespit ettirmek zorundadır(4829 sayılı yasadın önce zorunluluk yoktu takdir hakkı vardı**, yani isterse merci adres tesbiti yaptırabilirdi).

Yapılan soruşturma sonunda **adres tespit edilebilirse ilan yoluyla tebligat yapılamaz.**

Tebliğatin ilan yoluyla yapılması için ilan ücretlerinin yatırılması gerekir. Tebliğ masrafları kısmında da belirtildiği gibi;

Cumhuriyet Başsavcılıklarınca yürütülen hazırlık soruşturması sırasında veya ceza mahkemelerinde görülen kamu davalarında ilan ücreti yargılama giderleri ödeneğinden ileride haksız çıkacak taraftan tahsil edilmek üzere bu merciler tarafından,

Hukuk Mahkemeleri ve idari yargı mercilerinde ise ilan tebligat yapılmasını isteyen kişi ya da kurum tarafından peşin olarak ödenir.

İLAN ŞEKLİ:

Madde 29 - İlan suretiyle tebliğ, tebliği çıkartacak merciin mucip sebep beyaniyle vereceği karar üzerine aşağıdaki şekilde yapılır.

1. İlan alakalının ıtılama en emin bir şekilde vasıl olacağı umulan ve varsa (*) tebliği çıkaran merciin bulunduğu yerde intişar eden birer (Değişik ibare: 11/01/2011-6099 S.K./8.mad.) gazetede ve ayrıca elektronik ortamda yapılır.(**)

2. Tebliğ olunacak evrak ve ilan sureti, tebliği çıkaran merciin herkesin kolayca görebileceği bir yerine de asılır.

(Değişik fıkra: 06/06/1985 - 3220/9 md.) Mercii, icabına göre ikinci defa ilan yapılmasına karar verebilir. İki ilan arasındaki müddet bir haftadan aşağı olamaz. Gerekiyorsa ikinci ilan, yabancı memleket gazeteleriyle de yaptırılabilir.

Teb. Kan. Mad. 29/2 (Değişik ibare: 11/01/2011-6099 S.K./8.mad.) ye göre; ilan alakalının ıtılama en emin bir şekilde vasıl olacağı umulan ve varsa tebliği çıkaran merciin bulunduğu yerde intişar eden birer *gazete yanında elektronik ortamda da* yapılacağı hükmüne yer verilmiştir.

Muhatabın adresinin meçhul olması, soruşturmaya rağmen tespit edilememesi üzerine ilan giderleri yukarıda anlatıldığı şekilde yatırıldıktan sonra ilan yoluyla tebligat yapılmasına karar verilir.

İlanen Tebligat iki aşamada yapılır.

1. Asama :Gazete ile İlanın Yapılması:

İlanın, muhatabın en güvenli, en kolay ve en çabuk öğrenebileceği düşünülen **gazetede yapılması kuraldır**. Bu özellikleri taşıyan gazetenin seçimi ve takdiri tebliği çıkaran merci ya da kişiye aittir.

Eğer tebliği çıkaran merciin bulunduğu yerde gazete yayımlanıyorsa ayrıca bir diğer gazete ile ilan yapılmasına gerek yoktur.

Köy ya da kasabalar açısından, bağlı oldukları ilçede gazete çıkıp çıkmadığı araştırılmalıdır.

2. Aşama: Tebliğ Olunacak Evrak ve İlan Sureti, Tebliğ Çıkaran Mercide Herkesin Kolayca Görebileceği Bir Yere Asılır:

3. İlanen tebligatın geçerli olabilmesi için her iki maddede yazılı aşamaların da gerçekleşmesi gerekir. Yani tebliğ olunacak evrak ve ilan sureti; hem gazete ile ilan edilecek hem de mercide herkesin görebileceği uygun bir yere asılacaktır.

Merciin uygun bir yerine **asılan evrak ve ilan sureti 1 ay süre ile asılı** kalır.

İkinci kez ilan yapılması

Tebliğ çıkaran merci, muhatabın öğrenilebilmesini sağlamak amacıyla ikinci kez ilan yapılmasına karar verebilir.

Ancak iki ilan arasında en az bir haftalık sürenin bulunması gerekir. İkinci kez yapılan ilan da da (ilandaki koşulların yerine getirilmesi gerekir).

Adresi bilinmemekle birlikte muhatabın yurtdışında olduğu tahmin ediliyorsa, ikinci ilan yabancı ülkede yayımlanan muhatabın en güvenli, en kolay ve çabuk öğrenebileceği düşünülen bir gazetede yapılır.

Tebliğ Tarihi: İlanen tebligat, ilanın asıldığı ve gazetelerde yayımlandığı tarihlerden sonuncusunu izleyen günden itibaren **yedi günün bitiminden sonraki gün yapılmış** sayılır. Merci on beş günü geçmemek üzere bu süreyi uzatabilir.

Sürenin hesaplanmasında son ilan günü sayılmaz.(Yedi gün, son ilan gününden itibaren başlatılır.) **7 gün bitirilecek sekizinci gün tebliğ yapılmış sayılacaktır.**

Örnek: İlanen tebligatın gazetede en son 20.04.2006 tarihinde yayımlandığını kabul edersek, 20.04.2006 tarihinden itibaren 7 gün sayılıp, sonraki gün olan 27.04.2006 tarihinde muhataba tebliğ yapılmış olarak kabul edilecektir.

İLANIN İHTİVA EDECEĞİ KAYITLAR:

Madde 30 - İlanda, alakalıların ad ve soyadları, işleri, ikametgah veya mesken yahut iş yerleri, tebliğ olunacak evrak muhteviyatının hulasası, tebliğin anlaşılabilir şekilde mevzuu, sebebi, ilanın hangi merciden verildiği, ilan daveti tazammun ediyorsa nerede ve ne için, hangi gün ve saatte hazır bulunulacağı yazılmak lazımdır.

İlanda Bulunması Gereken Kayıtlar

Gazetede ilan edilecek ve tebliği çıkaran mercide uygun bir yere asılacak olan ilanda;

- a. İlgililerin ad ve soyadları (varsa lakabı) ve yaptığı iş,
- b. İkametgah veya mesken yahut işyeri adresleri,
- c. Tebliğ olunacak evrak içeriğinin özeti
- d. Evrakın anlaşılabilir biçimde konusu,
- e. İlanın hangi merciden verildiği,
- f. Eğer ilan bir daveti (çağrısı) kapsıyorsa; nerede, niçin, hangi gün ve saatte hazır bulunacağı yazılmalıdır.

Yukarıda yazılı hususlar ilanda yer almadığı takdirde, yapılan ilan tebligat usulüne uygun yapılmamış olur.

İLANEN TEBLİGATTA TEBLİĞ TARİHİ:

Madde 31 - (Değişik madde: 06/06/1985 - 3220/10 md.)

İlanen tebliğ, son ilan tarihinden itibaren yedi gün sonra yapılmış sayılır.

İlanen tebliğe karar veren merci, icabına göre daha uzun bir müddet tayin edebilir. Ancak, bu süre 15 gününü geçemez.

USULE AYKIRI (USULSÜZ) TEBLİGAT

Teb.Kan. Madde 32 - *Tebliğ usulüne aykırı yapılmış olsa bile, muhatabı tebliğe muttali olmuş ise muteber sayılır. Muhatabın beyan ettiği tarih, tebliğ tarihi addolunur.*

Tebliğat Hukuku'nun kaynakları olarak saydığımız 7201 sayılı Tebligat Yasası, Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik, Tebligat İşletme Usul ve Esasları ile Adalet Bakanlığı ve PTT Genel Müdürlüğü tarafından bu kaynakların uygulanmasında görülen aksaklıkları gidermek üzere zaman zaman yayımlanan genelelerde **belirtilen kurallara aykırı olarak yapılan tebligat Usule Aykırı Tebligattır.**

Örnekler:

a. Aynı konutta sürekli birlikte oturmayan kişi(aile efradından birisi de olsa) veya hizmetçiye yapılan tebligat.

b. Tebliğ imkansızlığı durumunda ihbarnamenin kapıya yapıştirilmaması.

c. Muhatap yerine onsekiz yaşını doldurmamış ya da akıl hastası olduğu açıkça belli olan kimseye yapılan tebligat gibi.

Bu durumu düzenleyen Tebligat Kanunu'nun 32. maddesinde, "**Tebliğ usulüne aykırı yapılmış olsa bile; muhatabı tebliğe muttali olmuş ise (yani tebliğin konusunu öğrenmiş ise) tebliğ muteber (geçerli) sayılır.**" hükmü yer almaktadır.

Bu maddeden de açıkça anlaşıldığı gibi, **öncelikle ortada usule aykırı olmasına rağmen, yapılmış bir tebligat bulunması gerekir.**

Muhatap tebligatı öğrenmiş ve yapılan **tebligatla ilgili olarak bazı işlemlere girişmişse** (itiraz, mal beyanında bulunmak vb. gibi) tebliği öğrenmiş sayılır ve **tebligat geçerli hale gelir.**

Tebliğ Tarihi: Usule aykırı tebligatta tebliğ tarihi, **muhatabın haberdar olduğunu beyan ettiği tarihtir.**

Bu nedenle, tebliğ sırasında, misafir olarak bulunan, muhatabın kardeşine **usule aykırı olarak tebliğ edilen** icra emri nedeniyle, **süreyi misafir kardeşine verildiği tarihten başlatarak, itiraz süresi geçtiğinden bahisle** icra takibi kesinleştirilemez. **Süre muhatabın öğrendiğini beyan ettiği tarihten** itibaren hesaplanır.

RESMİ VE ADLİ TATİL GÜNLERİNDE TEBLİGAT

Teb.Kan. Madde 33 - (Değişik madde: 06/06/1985 - 3220/11 md.) Resmi ve adli tatil günlerinde de tebligat caizdir.

Tebliğat Kanunu'nun 33.maddesine yazılı "Resmi ve Adli Tatil günlerinde de tebligat caizdir." hükmü ile, Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik'in 54 ve 55. maddelerinde yazılı "Gece vakti tebligat yapılabilir." Ve "Resmi ve Adli Tatil günlerinde de tebligat yapılabilir." hükmü göz önüne alındığında;

Kural olarak yılın her gününde, gece-gündüz her vakit muhataba tebligat yapılabilecektir. Muhatap tatil günü ya da gece olduğunu ileri sürerek tebliğ evrakını almaktan kaçınamaz.

Adli tatil (01 Ağustos - 5 Eylül) süresi içerisinde görülemeyen davalarda; itiraz, temyiz, talepte bulunma süresi, bir haktan vazgeçmiş sayılma gibi süreye bağlı bir durum varsa;

Tayin edilen bu **sürelerin bitimi adli tatile rastlıyorsa, adli tatilin bittiği günden itibaren bu süreler bir hafta uzatılmış sayılır.** (HMK-104.madde)

Süre sonu resmi tatile rastlarsa, tatilin bitimini izleyen günün mesai sonuna kadar bu süre uzatılmış sayılır.

Teb.Kan. Madde 34 - Bu fasıl hükümleri adli, idari ve askeri kaza mercilerince yapılacak tebligat işlerinde tatbik olunur.

(Ek fıkra: 19/03/2003 - 4829 S.K./10. md.) Yukarıdaki fıkra gereğince yapılacak tebligatlara ilişkin giderler 5 inci maddeye göre ödenir. Verilen süreye rağmen ödenmeyen tebligat gideri dava dilekçesinin tebliğine ilişkin ise Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 409 uncu maddesi uyarınca işlem yapılır. Diğer hallerde tebligat konusu talepten vazgeçilmiş sayılır.

Kazai (Yargısal) Tebligat: Konusu: Vergi yasalarının uygulanmasını gerektiren uyuşmazlıklar dışındaki tüm yargısal uyuşmazlıklar uygulanır.

Hukuk ve ceza mahkemeleri ile icra daireleri ve diğer adli organlar tarafından yapılacak tebligat yanında, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 60.maddesi gereğince Danıştay, Bölge İdare Mahkemeleri, İdare ve Vergi mahkemelerine ait her türlü tebliğ işlemleri de Tebligat Kanunu'nun 35. Maddesinde yazılı bu özel hükümlerine ve genel hükümlerine göre yapılır. Ayrıca Askeri mahkemeler, Askeri Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi tarafından yapılacak tebligatta da kendi usul kanunlarında özel hüküm bulunmayan durumlarda bu hükümler uygulanır.

ADRES DEĞİŞTİRMENİN BİLDİRİLMESİ MECBURİYETİ:

Madde 35 - Kendisine veya adresine kanunun gösterdiği usullere göre tebliğ yapılmış olan kimse, adresini değiştirirse, yenisini hemen tebliği yaptırmış olan kaza merciine bildirmeye mecburdur. Bu takdirde bundan sonraki tebliğler bildirilen yeni adrese yapılır.

(Değişik fıkra: 11/01/2011-6099 S.K./9.mad.) Adresini değiştiren kimse yenisini bildirmedeği ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde, tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına asılır ve asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır.

(Değişik fıkra: 19/03/2003 - 4829 S.K./11. md.) Bundan sonra eski adrese çıkarılan tebliğler muhataba yapılmış sayılır.

(Değişik fıkra: 11/01/2011-6099 S.K./9.mad.) Daha önce tebligat yapılmamış olsa bile, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adresleri esas alınır ve bu madde hükümleri uygulanır.

(Ek fıkra: 11/01/2011-6099 S.K./9.mad.) Daha önce yurt dışındaki adresine tebligat yapılmış Türk vatandaşı, yurt dışı adresini değiştirir ve bunu tebliğ çıkaran mercie bildirmez, adres kayıt sisteminden de yerleşim yeri adresi tespit edilemezse, bu kişinin yurt dışında daha önce tebligat yapılan adresine Türkiye Büyükelçiliği veya Konsoloslğunca 25/a maddesine göre gönderilen bildirim adresine ulaştığının belgelendiği tarihten itibaren otuz gün sonra tebligat yapılmış sayılır.

Buna göre, **daha önce kendisine veya gösterdiği adresteki tebliğ evrakını almaya yetkili kimselere tebligat yapılan kimse**, değişen yeni adresini tebliğ çıkaracak yargı merciine bildirmez ve adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi de tespit edilemediği takdirde 35. maddeye göre (kazai) tebligat yapılmasına karar verilir.

35. maddenin Uygulanma Koşulları (Ön Koşullar);

1. Tebligatın **daha önce aynı adreste muhataba** (ya da onun adına tebligatı almaya yetkili kimselere) **en az bir kez yapılmış** olması.

İSTİSNA: Tebligat Kanunu'nun 35.maddesinin 11.01.2011 tarihli 6099 sayılı Kanunla değişik 4. fıkrası bazı durumlarda bu önkoşulun gerekli olmadığını hüküm altına almıştır. **Şöyle ki;**

“(Değişik fıkra: 11/01/2011-6099 S.K./9.mad.) Daha önce tebligat yapılmamış olsa bile, tüzel kişiler bakımından resmî kayıtlardaki adresleri esas alınır ve bu madde hükümleri uygulanır.” Demek suretiyle, **değişen adresin bu kurum ve kuruluşlara bildirilmemesi halinde tebligatın daha önce muhataba en az bir kez yapılmış olması şartı aranmaksızın, adres araştırılması yoluna gidilmeksizin Tebligat Kanunu 35 nci madde hükümleri uygulanacaktır.**

2. Muhatabın taşındığı **yeni adresi ilgili yargı merciine bildirmemiş** olması.

3. Tebliğle **görevli memurun**, adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresinin tespit edilememiş olması.

Şayet adres kayıt sisteminde yerleşim yeri adresi tespit edilirse;

Yeni adres kendi bölgesinde ise tebliğ işlemini genel hükümlere göre yapar.

Yeni adres kendi bölgesinde değilse, tebliğ mazbatasına yeni adresi yazarak, tebliğ evrakını bağlı bulunduğu PTT merkezine gönderir.

Tebliğat Kanununun **35 nci maddesinin uygulanabilmesi için yukarıda yazılı koşulların bulunması** gerekir. Aksi takdirde yapılan **tebliğat usule aykırı** olur.

Örnek : "Sanık adına çıkartılan duruşma davetiyesinin, herhangi bir adres değişikliği sözkonusu olmadığı halde 7201 sayılı Yasa'nın 35 nci maddesine göre tebliğ edildiği, dolayısıyla usulüne uygun bir tebliğat bulunmadığı, ıttıla (öğrenme) nin da sözkonusu olmadığı, bu suretle de savunma hakkının kısıtlandığı gözetilmeden yazılı biçimde mahkumiyet kararı verilmesi bozmayı gerektirmiştir.

(Yargıtay 8. CD. 25/01/1994 tarih, 1221-379 sayılı kararı)

Yukarıda yazılı koşulların bulunması halinde;

a. Tebliğ olunacak belgenin bir nüshası eski adrese ait binanın kapısına **asılır.** (Tebliğ evrakı kapıda 2 gün asılı kalır.)

b. **4829 sayılı Yasayla yapılan değişiklikten önce,** tebliğ evrakının bir nüshasının da yargı merciinin divanhanesine asılması şarttı. **Bu şart 4829 sayılı yasayla kaldırıldı.**

Tebliğ Tarihi: Tebliğ evrakının **bir nüshasının eski adresteki binanın kapısına asılma tarihidir.**

Bir kez özel tebliğat, yani 35. maddeye göre yapıldıktan sonra, bundan sonraki tebliğler bu eski adrese yapılır.

CELSE ESNASINDA VEYA KALEMDE TEBLİGAT:

Madde 36 - (Değişik madde: 11/01/2011-6099 S.K./10.mad.)

Celse esnasında veya kalemde, soruşturmaya, davaya ya da takibe ait evrakın, taraflara, ilgili üçüncü kişilere, katılana veya vekillerine tutanağa geçirilmek suretiyle veya imza karşılığında, tebliğ konusu belirtilerek tevdi, tebliğ hükmündedir. Bu durumda ayrıca tebliğ mazbatası düzenlenmesi gerekmez ve masraf da alınmaz.

Duruşmalarda yapılan tebliğ konusunda çıkabilecek uyuşmazlıkları önlemek amacıyla **tebliğin duruşma sırasında elden yapıldığı hususu Hâkim tarafından duruşma tutanağına yazdırılarak, mümkünse tarafların imzalarının da alınması uygun olur.**

Belgenin **taraflara verildiği gün,** tebliğ tarihi sayılır.

AVUKAT KATIPLERİNE VE STAJYERLERİNE TEBLİGAT:

Teb.kan. Madde 37 - Celse esnasında kazai merci tarafından sıfatları tesbit edilen avukat katiplerine ve stajyerlerine *mütaakip celse gün ve saatinin bildirilmesi avukata tebliğ hükmündedir.*

Duruşma tutanağına yazılmak kaydıyla, yargı organı tarafından duruşma sırasında, duruşma günü avukat kâtibine veya stajyerine bildirilmesi tebligat hükmündedir. Ayrıca tebliğ mazbatası düzenlenmesine gerek yoktur.

VEKİLLERİN YEKDİĞERİNE TEBLİGAT YAPMASI:

Madde 38 - *Vekil vasıtasıyla takibedilen davalarda, vekiller makbuz mukabilinde yekdiğerine tebligat yapabilirler.*

Yargı sistemimizde pek kullanılmamakla, birlikte Av. K.'na göre; **vekil ile takip edilen davalarda avukatlar, isterlerse davanın görüldüğü yargı merciini aracı kılmaksızın diğer tarafa adli belge tebliğ edebilirler.**

Tebliğ evrakını alan avukat, gönderen avukatın talebi üzerine belgeyi aldığına ilişkin bir makbuz verir. Veya iki nüsha olarak düzenlenen tebliğ evrakının ikinci nüshasına kayıt düşülerek durum tespit edilir. **Makbuz ya da ikinci nüshadaki tarih, tebliğ tarihi** sayılır.

Muhatap ile Tebliğ Evrakını Alan Kişinin Hasım Olmaması

Teb.kan. Madde 39 - *Bu kanun hükümlerine göre kendilerine tebliğ yapılması caiz olan kimselerin o davada hasım olarak alakaları varsa muhatap namına kendilerine tebliğ yapılamaz.*

Tebliğ Memuru, Tebligat Kanunu'nun 11-19 ncu maddelerinde sayılan, muhatapın tebliğ evrakında yazılı adreste bulunmaması nedeniyle **muhatap adına tebliğ yapılabilecek kişilerle, muhatap arasında husumet olmamasına dikkat etmelidir.**

Husumetin mutlaka davacı, davalı, borçlu, alacaklı şeklinde değerlendirilmeyerek durum kısaca araştırılmalıdır.

Husumete rağmen yapılan tebligat usule aykırı bir tebligattır. (Bknz. Usule Aykırı Teb.)

TEBLİGATA AİT KARARLARIN MÜSTACELİYETİ:

Teb.Kan. Madde 40 - *(Değişik madde: 06/06/1985 - 3220/13 md.) Tebligata ait kararlar, muayyen celse beklenmeden verilir.*

7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun 40 ncı maddesinde 3220 sayılı yasa ile yapılan değişiklikle; Tebliğe ait kararların daha önce belirlenmiş duruşma günü beklenmeksizin verileceği hükmü getirilmiştir.

MEMUR VASİTASIYLA TEBLİGAT:

Teb.Kan. Madde 41 - *(Değişik madde: 06/06/1985 - 3220/14 md.) Adli, idari ve askeri kaza mercileri ile diğer adalet daireleri re'sen veya talep halinde işin mahiyetine göre, dairelerinde çalışan memurlar vasıtasıyla tebligat yapılmasına karar verebilirler.*

Madde metninden ve Yargıtay içtihatlarından (12 H.D. 12/12/1989 tarih, 89/11025 Es., 89/15376 K. Sayılı) adalet dairelerinden sayılan noterler ve İcra Müdürlüklerinin de bu şekilde tebligat yapabilecekleri anlaşılmaktadır.

Bu maddeye göre tebligat yapacak memurlar: Mahkeme kaleminde görevli Yazı İşleri Müdürü, Katip, Mübaşir ve bu işle görevli memur olup, tebliğ evrakının verildiği şahsın imzası alınmak suretiyle bir makbuz düzenlenir ve dosyaya konur.

Teb.kan.42 md.1985 yılında yürürlükten kaldırıldı.

CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA TEBLİGAT:

***Teb.Kan. Madde 43** - Cumhuriyet Başsavcılığına yapılacak tebligat, tebliğ olunacak varaka aslının kendisine gösterilmesiyle olur. Bu tebliğ bir mehile başlangıç olacaksa, Cumhuriyet Başsavcısı gösterildiği günü varakanın aslına işaret ve imza eder.*

Cumhuriyet Başsavcılığı adli sistemimizde bir bütün olarak düşünüldüğünden, C.Başsavcılığı'na tebligat; Tebliğ olunacak evrakın aslının C. Başsavcısı'na veya işbölümüne göre onun adına C.Savcısı'na gösterilmesi suretiyle yapılır.

Yapılan tebligat itiraz, temyiz gibi bir süreye başlangıç olacaksa tebliğ tarihi, yani tebliğ evrakının gösterildiği gün tebliğ evrakının aslına "GÖRÜLDÜ" şerhi verilerek yazılır ve ilgili C.Başsavcısı veya C.Savcısı tarafından imzalanır.

Temyiz ya da itiraz süreleri bu tarihten itibaren işlemeye başlar.

ASKERİ KAZADA TEBLİGAT:

***Teb.Kan. Madde 44** - Askeri kaza makam ve mercilerince askeri şahıslara yapılacak tebligat tahriri bir emirle ifa olunur ve tebellüğ ilmühaberi, tebligatı talep veya emreden makam veya mercie gönderilir.*

Amiri adliye yapılacak tebligat, tebliğ olunacak varakanın kendisine gösterilip imza ettirilmesi suretiyle yapılır. Bu tebliğ bir mehil başlangıcı olursa, tarihi de işaret edilir.

Askeri Yargı Mercileri'nce asker kişilere tebligat yazılı bir emirle yerine getirilir.

Tebliği çıkaran merciin adı, tebliği isteyen makam veya merciin adı, tebliğ olunan kişinin kimlik bilgileri, tebliğin konusu, tebliğin nerede ve hangi tarihte yapıldığı, tebliğ edenle tebliği alanın imzalarının bulunduğu bir belge düzenlenerek tebliğ yapılmasını isteyen Askeri Yargı organına gönderilir.

Askeri Yargı Mercilerinin bağlı bulunduğu Adli Amir'e yapılacak tebligat ise;

Tebliğ olunacak belge aslının kendisine gösterilip, tarih yazılarak imzasının alınması suretiyle yapılır ve süreler bu tarih esas alınarak hesaplanır.

3. İDARİ TEBLİGAT

***Teb.Kan. Madde 45** - Kazai ve mali tebligatın dışında kalan tebligat, idari tebligattır.*

Kapsamı: Yargı organı ile mali açıdan yetkili kurumlar dışında kalan kurumların yapacakları tebligat idari tebligat hükümlerine tabidir.

İdari tebligatta, eğer hüküm varsa öncelikle "özel hüküm" niteliğindeki Tebligat Kanunu nun 44-49 ncu maddeleri uygulanır.

Bu maddeler dışındaki tebliğ işlemleri genel hükümlere tabidir.

BİRDEN FAZLA ŞAHSIN TEMSİLCİSİNE TEBLİGAT

Teb.Kan. Madde 47 - Birden ziyade şahsı temsil eden kimseye tebliğ olunacak evrakın ancak bir nüshası verilir. Şu kadar ki, yalnız evrakı tebellüğ için tevkil olunan kimseyi temsil ettiği şahısların adedi kadar nüsha verilmek lazımdır.

Bir kimse birden çok kişiyi temsil ediyorsa, ona tebliğ olunacak idari evrakın yalnızca bir nüshası verilir.

Eğer bu temsilci sadece idari nitelikteki tebligatı kabul etmek için tayin edilmişse temsil ettiği kişilerin sayısı adedince nüsha verilir.

İdari işlemler açısından, tebliğ evrakını almak üzere bir temsilci atadığını tebliğ çıkaracak idari mercie bildiren kişiye (asile) tebligat yapılmaz.

GÜMRÜK VE İNHİSAR İŞLERİNDE TEBLİGAT:

Teb.Kan. Madde 48 - Gümrük ve inhisar işlerinde, kendi kanunlarının imkan verdiği hallerde muamelenin cereyan ettiği yerde hazır bulunan alakalıya tebligat memur vasıtasıyla yapılır.

Gümrük mevzuatında yer alması halinde, Gümrük işlerinde tebligat memur eliyle yapılabilir.

Bunun için kendisine tebliğ yapılacak ilgilinin gümrük işlerinin yürütüldüğü yerde hazır bulunması gerekir.

Kişi hazır değilse veya o yerde yapılan işlemlere ait tebliği almak ve imzalamak istemez ise tebligat PTT vasıtasıyla yapılır.

TAPU İDARELERİNCE YAPILACAK TEBLİGAT:

Madde 49 - (Değişik madde: 11/01/2011-6099 S.K./11.mad.)

Tapuda kayıtlı taşınmazların veya miras, istimlak, cebri icra veya mahkeme ilâmı ile iktisapta bulunan hak sahipleri, adreslerini ve değiştirdikleri takdirde yenisini, buldukları yerin tapu idaresine bildirmeye mecburdur. Davetiye veya tebliğ evrakı, bu suretle bilinen son adrese gönderilir. Hak sahiplerinin adres bildirmemeleri hâlinde adres kayıt sistemindeki adresleri tebligat adresleri olarak kabul edilir.

Yasa değişikliği dikkate alındığında, hak sahiplerinin adres bildirmemeleri hâlinde adres kayıt sistemindeki adresleri tebligat adresleri olarak kabul edildiği için ilan suretiyle tebligat kaldırılmıştır.

3. MALİ TEBLİGAT

DİVANI MUHASEBAT TARAFINDAN YAPILACAK TEBLİGAT:

Teb.Kan. Madde 50 - Divanı Muhasebatça yapılacak tebligat, tebliğ yapılacak şahıslardan merkez teşkilatında vazifeli bulunanlara, bağlı oldukları daireler, bunların haricinde kalanlara mahalli mülkiye amiri vasıtasıyla yaptırılır.

Adresin tesbit olunamaması veya tebellüğden imtina hallerinde tebligat, bu kanunun umumi hükümleri dairesinde yapılır.

DİĞER MALİ TEBLİGAT:

Teb.Kan. Madde 51 - Mali tebliğler, kendi kanunlarında sarahat bulunmayan hallerde, bu kanunun umumi hükümlerine tevfikkan yapılır.

A. Sayıştay: Genel ve katma bütçeli dairelerin gelir ve giderleri ile mallarını TBMM adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini yargılama yoluyla kesin hükme bağlamak, yasaların verdiği diğer inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevli anayasal bir kuruluştur.

Sayıştay Kanununun 52. Maddesine göre;
Sayıştay ilamlarının birer nüshası sorumlulara,

Birer nüshası sorumluların bağlı olduğu kamu idarelerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri için Maliye Bakanlığına, ilgili muhasebe birimine ve başsavcılığa tebliğ edilir.

B. Vergi Daireleri : Vergi yükümlüsü veya sorumlularını tespit ederek, bu kişilere; ihbarnameler, takdir komisyon kararları, bu kararlara göre hesapladığı vergi miktarları, tadilat komisyonlarınca verilen kararlarda belirlenen matrahlar ve vergiler, Vergi Mahkemeleri ve diğer İdari Yargı organlarının vergilere ilişkin kararları ve bunlar üzerine tarh edilen vergiler, düzeltme fişleri; vergi inceleme raporları tebliğ olunmaktadır.

Tebliğat Kanunu'nun 51. Maddesinde yazılı açık hüküm nedeniyle;
Yukarıda yazılı hallerde öncelikle özel hüküm niteliğindeki 213 sayılı Vergi Usul Yasasının 93. Maddesinden 109. Maddesine kadar yazılı olan hükümler uygulanacak. Vergi Usul Kanunda hüküm bulunmadığı durumlarda ise Tebliğat Kanunu'nun genel hükümleri uygulanacaktır.

BAĞIMSIZ BÖLÜM SAHİPLERİNE TEBLİGAT (KAT MÜLKİYETİ KANUNU GEREĞİ TEBLİGAT)

Teb.Kan. Ek Madde 1 - Kat Mülkiyeti Kanununun uygulandığı hallerde, ortak taşınmazda oturmayan her bağımsız bölüm sahibi, apartman yönetimi ve ortak giderler ile ilgili tebligat yönünden geçerli olmak üzere, Türkiye'de bir adresini yöneticiye yazılı olarak bildirmek zorundadır.

Apartment yönetimi ve ortak giderler ile ilgili tebligatlar bu adrese yapılır.

Bağımsız bölüm sahibinin adres bildirmemesi veya yazılı olarak bildirdiği adrese tebligat yapılamaması hallerinde, bundan sonraki bütün tebligatlar, o kişiye ait bağımsız bölümde fiilen oturana yapılır. Tebligatın bir örneği apartman girişinde bulundurulacak ilan tahtasına asılır. Bağımsız bölümde fiilen oturana bu şekilde yapılacak tebligat, bağımsız bölüm sahibine yapılmış sayılır.

(Ek fıkra: 19/03/2003 - 4829 S.K./17. md.) Bağımsız bölümde fiilen oturan yoksa ilan tahtasına asılan tebligat örneği bağımsız bölüm sahibine yapılmış sayılır.

Kat Mülkiyeti Kanunu'na tabi apartmanlar, daire sahiplerini biraraya getirmek, ortak giderleri gecikmeksizin toplamak çoğu zaman mümkün olmadığından;

3220 sayılı Yasa ile 7201 sayılı Sayılı Tebligat Kanunu'na eklenen bu Ek madde ile Tebligat konusunda bazı kolaylıklar getirilmiştir. Şöyle ki;

1. Apartmanda oturmayan her daire sahibinin apartman yönetimi ve ortak giderler konusunda geçerli olmak üzere Türkiye içerisinde bir adresini yöneticiye yazılı şekilde bildirmek zorundadır.

2. Daire sahibi adres bildirmemişse ya da bildirdiği adrese tebligat yapılamamışsa adres araştırılmaksızın dairesinde oturan kiracıya veya herhangi bir sıfatla oturana tebligat yapılır.

3. Tebliğ evrakının bir örneği de apartman girişindeki ilan tahtasına asılır.

Tebliğ Tarihi: Bu konudaki tebliğ evrakının dairede oturan kişiye verildiği tarih, tebliğ tarihi sayılır. Tebliğ mazbatasına da tebliğin yukarıda yazılı şekilde yapıldığı yazılır.

TEBLİGAT KANUNUNUN TATBİK İLE MÜKELLEF OLANLARIN İŞLEYECEKLERİ SUÇLAR:

Teb.Kan Madde 52 -- (Değişik fıkra: 23/01/2008-5728 S.K./251.mad) *Bu Kanunun tatbikinde vazifeli bulunan memur ve hizmetliler ile mahalle, köy muhtar ve ihtiyar heyeti ve meclisi azaları işledikleri suçlar ile kendilerine karşı işlenen suçlardan dolayı, Türk Ceza Kanununun kamu görevlisine ilişkin hükümlerine göre cezalandırılır.*

Yukardaki fıkra hükmüne göre yapılacak takibat inzibati ceza tatbikına mani değildir.

YANLIŞ ADRES BİLDİRMEK:

Teb.Kan. Madde 53 - (Değişik madde: 23/01/2008-5728 S.K./252.mad) *Bu Kanun mucibince tebligat yapılması gereken hallerde bir kimse kendisine veya başkasına ait isim veya adresi yanlış olarak bildirir ise fail hakkında altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.*

TEBLİĞ EVRAKININ MUHATABINA VERİLMEMESİ VE TEBLİGATI KABULDEN KAÇINMA:

Teb.Kan. Madde 54- (Değişik birinci fıkra: 23/1/2008-5728/253 md.) *Muhatap namına kendilerine tebligat yapılan kimseler tebliğ evrakını muhataplarına en kısa zamanda vermedikleri ve bundan gecikme veya zarar vukua geldiği takdirde bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.*

Kendisine yapılması gereken tebligatı almayan muhatap ile muhatap adına tebligatı kabule mecbur olup da tebligatı kabul etmeyenler hakkında da yukarıda belirtilen cezalar uygulanır.

YALAN BEYAN:

Teb.Kan. Madde 55 - (Değişik birinci fıkra : 23/1/2008-5728/254 md.) Daha ağır bir cezayı gerektirmediği takdirde;

- a) Kendisi hakkında tebliğ memuruna yalan beyanda bulunan muhatap,
- b) Muhatap namına kendisine tebligat yapılabilecek olup da, bu Kanunun tatbiki dolayısıyla tebliğ memuruna muhatap hakkında yalan beyanda bulunan kişi,
- c) Muhatap olmadığı veya muhatap namına tebellüğ etmeye yetkisi bulunmadığı halde tebliğ memuruna hüviyet ve sıfatı hakkında yalan beyanda bulunarak tebliğ evrakını alan kimse,

her bir bentte tanımlanan fiil dolayısıyla bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

Yukarıki bentlerde yazılı hallerde bir gecikme veya umumi veyahut hususi bir zarar husule gelirse fail hakkında ayrıca (a) ve (b) bentlerindeki fiiller için üç aydan bir yıla ve (c) bendindeki fiil için bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası hükmolünür.

TEBLİĞ EVRAKININ TALİKİ İLE İLGİLİ SUÇLAR:

Teb.Kan. Madde 56 -- (Değişik : 23/1/2008-5728/255 md.) Bu Kanun hükümlerine göre tebliğ evrakının veya ihbarnamenin talikine karşı koyanlar ile talik edilen bu kabil evrakı bulunduğu yerden koparan, imha eden veya okunamaz hale getirenler hakkında, üç aydan bir yıla kadar hapis ve yirmibeş günden yüzelli güne kadar adli para cezasına hükmolünür.

Teb.Kan.Madde 57 —5728 s.K.ile mülga

TEBLİĞİN VAKTİNDE YAPILMAMASI:

Teb.Kan. Madde 58 - Tebliğ vaktinde yapılmaz veya tebliğ mazbatası muayyen zamanda gelmezse alakalı merci keyfiyeti mahalli PTT merkezine bildirir.

Bu merkez şikayet mevzuu olan evrakın, ne muamele gördüğünü tetkik ve icabederse mevrit merkezinden tahkik ve takibeder. Bunların neticesi mahalli PTT merkezi ve icabında Umum Müdürlük tarafından mümkün olduğu kadar kısa bir zamanda alakalı mercie bildirilir.

UYGULAMADA:

Tebliğ olunacak evrak zamanında muhataba ya da muhatap yerine kendisine tebliğ yapılabilecek kişilere verilmezse ya da tebliğ yapılmasına rağmen düzenlenen mazbata süresinde tebliğ çıkaran mercie geri dönmezse tebliği çıkaran merci durumu PTT'den sorar.

İlgili PTT, araştırma yaparak sonucu en kısa sürede tebliği çıkaran mercie bildirir.

Tebliğ çıkaran merci, yapılamayan ya da geç yapılan tebliğde, tebligat görevini ihmal edildiği ya da kötüye kullanıldığı sonucuna varırsa durumu bir tutanakla (yazıyla) C.Başsavcılığı'na bildirir.

PTT merkezlerinden bilgi sorma yetkisi sadece tebliği çıkaran mercie aittir.

TEBLİĞ MAZBATALI KAPALI ZARF:

Teb.kan. Madde 59 - Kanununun 1 İnci maddesinde yazılı mercilerden çıkarılacak tebliğ evrakı, tebliğ mazbatalı kapalı bir zarf içinde gönderilir.

(Değişik fıkra: 19/03/2003 - 4829 S.K./16. md.) Davetiye, basit usulü muhakeme davetiyesi, yemin davetiyesi bu zarfın içine konmadan da gönderilebilir.

Davetiye, Basit Yargılama Usulü Davetiyesi ve Yemin Davetiyesi tebligatı **dışında kalan tebliğ evrakı muhataba Tebliğ Mazbatalı(Tebligat parçası bitişikti, bütüncül) Zarf(uygulamada Tebligat Gömleği de denilen) içerisinde gönderilir.**

Tebliğ mazbatasının, tebliğin yapıp yapılmadığı, nasıl yapıldığı ya da yapılamama nedenlerinin bilinmesi bakımından önemi büyüktür.

Görevli tebliğ memuru, mazbata kısmını çok dikkatli bir şekilde tebliğ yerinde doldurduktan sonra mazbatayı aldığı PTT merkezine iade eder. PTT merkezi memur tarafından yapılan tebliğ işleminin usulüne uygun yapıp yapılmadığını kontrol eder. Tebliğin usulüne uygun yapıp mazbata düzenlendiğini tespit ederse evrakı tarih damgası ile damgalayarak, Tebligat Defteri'ne kaydeder ve mazbatayı tebliği çıkaran mercie veya bu mercie gönderilmek üzere ilgili PTT şubesine gönderir.

Tebliğ mazbatalı zarfın içerisine muhatapla ilgisi olmayan bir evrak konulması ya da zarf içerisine hiçbir şey konulmadan boş gönderilmesi durumunda yapılan tebliğ yok hükmündedir. Usule aykırı bir tebligat bile sayılmaz.tarafından mümkün olduğu kadar kısa bir zamanda alakalı mercie bildirilir.

YÖNETMELİK:

Teb.Kan. Madde 60 - (Değişik madde: 11/01/2011-6099 S.K./12.mad.)

Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar İçişleri, Maliye ve Ulaştırma bakanlıklarının görüşü alınmak suretiyle, Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

DiĞER KANUNLARDAKİ ATIFLAR:

Teb.Kan. Madde 61 - Diğer kanunların tebligat ile ilgili olarak Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununa ve adli evrakın PTT İdaresi vasıtasıyla tebliğine dair kanuna atfettiği yerlerde bu kanun hükümleri tatbik olunur.

KANUNUN MER'İYETE GİRMESİ:

Teb.Kan. Madde 63 - Bu kanun neşri tarihinden altı ay sonra mer'iyete girer.

KANUNU İCRA EDECEK MAKAM:

Teb.Kan. Madde 64 - Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

TEBLİGAT TÜZÜĞÜ(MÜLGA)